

ØKONOMISKE OVERSIGTER

DANMARK

Oktober 1915—Januar 1916

Ved

Einar Cohn.

Indhold.

Statens og Kommunernes Finansforhold (herunder offentlige Understøttelser)	S. 59
Børsforhold og Pengevæsen	S. 65
Prisregulering og Priser	S. 74
Landbruget	S. 91
Haandværk og Industri samt Arbejdsmarkedet	S. 93
Handel (herunder Udførselsforbud) samt Samfærdsel .	S. 96
Andre Spørgsmaal	S. 102

Statens og Kommunernes Finansforhold (herunder offentlige Understøttelser).

Den 28/1 1916 forelagde Finansminister Brandes Tillægsbevillingsloven for 19¹⁵/₁₆. Som Tillæg til Indtægterne opføres 1,2 Mill. Kr., væsentligt stammende fra et forøget Overskud af Telegrafvæsenet, medens den store Stigning i Statsbanernes Indtægter (se Tabel I) i alt væsentligt opsluges af den stærkt forøgede Udgift til Brændsel. Som Tillæg til Udgifterne opføres 14,9 Mill. Kr., hvoraf 3,9 falder paa Indenrigsministeriet, 3,2 paa Krigs- og Marine- ministeriet tilsammen (for begge Posters Vedkommende iøvrigt i alt væsentligt Genbevillinger) og 3,0 Mill. Kr. paa Statsgælden. De øvrige 4,8 Mill. er spredt. Kapitalindtægterne udgør 75,4 Mill. Kr., nemlig 59,4 Mill. Kr. af Stats-

Tabel 1. Toldindtægterne m.v., Statsbanernes og Postvæsenets Indtægter.

	Aug.	Sept.	Oktbr.	Novbr.	Decbr.	Jan. ¹⁾	April— Jan. ²⁾
	1000 Kr.	1000 Kr.	1000 Kr.	1000 Kr.	1000 Kr.	1000 Kr.	1000 Kr.
Toldindtægten m. v.							
Indførselstold .. {1915	2 107	1 662	4 689	2 838	1 614	4 400	31 586
{1914	1 403	1 167	4 179	2 381	1 596	4 108	28 367
Sukkerafgift . . . . {1915	÷ 20	÷ 31	184	1 656	÷ 31	357	4 333
{1914	45	÷ 122	430	1 307	÷ 14	226	4 182
Spiritusafgift . . . {1915	635	497	489	455	472	505	5 619
{1914	533	514	472	484	492	580	5 378
Ølskat . . . . . {1915	955	893	826	661	593	621	7 552
{1914	1 113	846	730	656	534	638	7 408
Stempelafgift af {1915	84	80	111	93	100	90	916
Cigaretter . . . . {1914	68	90	58	72	86	65	691
Andre Indtægter {1915	72	70	116	56	50	179	897
{1914	26	38	102	43	35	148	692
Tilsammen {1915	3 833	3 171	6 415	5 759	2 798	6 152	50 903
{1914	3 188	2 533	5 971	4 943	2 729	5 765	46 718
Statsbanernes Indtægter							
Personbefordring {1915	2 815	2 260	2 180	2 080	2 030	—	21 645
{1914	2 178	1 724	1 817	1 578	1 923	—	19 157
Gods- og Post- {1915	3 265	3 437	3 662	3 838	3 404	—	31 415
befordring m. v. {1914	2 410	2 971	3 157	2 922	3 118	—	25 587
Tilsammen {1915	6 080	5 697	5 842	5 918	5 434	—	53 060
{1914	4 588	4 695	4 974	4 500	5 041	—	44 744
Postvæsenets Indtægter							
Ved Salg af Fri- {1915	1 451	1 547	1 490	1 600	2 220	1 480	16 055
mærker m. v. . {1914	1 197	1 515	1 353	1 333	1 999	1 389	14 947

laanet af $\frac{9}{7}$ 1915 og 16,0 Mill. Kr. af Laanet af $\frac{2}{11}$ 1914. Men herudover bærer Forslaget — saa lidt som Tilfældet var med Finansloven — ikke Vidne om de overordentlige, af Verdenskrigen fremkaldte Forhold.

¹⁾ 1916 og 1915.

²⁾ For Statsbanerne April—December.

Med Hensyn til Skattelove i den her behandlede Periode skal følgende anføres: Den i 53. Bind, S. 481 og 485 omtalte Lov om en særlig Stempelafgift ved Om sætning af offentlige Værdipapirer („Børsskatten“) stad fæstedes under $20^{12}/15$ 1915, jfr. Bkg. $21^{12}/15$ 1915, idet dog Stemplet forhøjedes til 40 Øre for hver 200 Kr. af Papirets Værdi, hvorhos der indsattes en ny § (25), hvorved Stem plet af Aktier og Andelsbeviser (L. $13^{13}/5$ 1911, § 86) for højedes til 1 $0/10$. Ialt antages Skatten at ville give 2 Mill. Kr. — Ifølge Ansættelserne til Indkomst- og Formue skat efter de nye Satser af $10^{15}/5$ 1915 er disse to Skatter tilsammen for $19^{15}/16$ ansat til at give 27 Mill. Kr. mod 21 for $19^{14}/15$, medens den overordentlige Indkomsts kat (L. $10^{15}/5$ 1915) anslaaes til et Provenu af 6 Mill. Kr.¹⁾ Iøvrigt foreligger i Øjeblikket til Forhandling for Rigsdagen det af Indenrigsminister Rode den $17^{16}/1$ 1916 i Folketinget frem satte Forslag til Lov om Bidrag af Skibsfarten til For anstaltninger i Anledning af Dyrtiden, men da dette Forslag „ikke tilsigter hverken en Beskatning af Skibsrummet eller af Skibsfartens Overskud²⁾, men en direkte Beskæring af Fragtsatserne“, skal det blive nærmere omtalt nedenfor under „Handel og Samfærdsel“ (S. 100). Derimod skal det her nævnes, at Finansministeren den $28^{16}/1$ 1916 i Folke tinget fremsatte Forslag til ændret Affattelse af den over ordentlige Indkomsts kat af $10^{15}/5$ 1915. Ifølge Forslaget skal Personers Indtægter paa 6 000 Kr. (tidligere 8 000) og derover falde ind under denne Lovs Bestemmelser, for saavidt saadanne Indtægter er større end Gennemsnittet af Treaaret $19^{12}/13$ — $19^{14}/15$. Forslaget tilsigter saaledes en ren Merindtægtsskat og forlader den af Rigsdagen i den tidligere Lov indsatte „Krigskonjunktur“-Bestemmelse, der gik ud paa, at hvis den skattepligtige overfor Finansmini steriet kunde godtgøre, at ingen Del af hans Merindtægt skyldtes Krigsforholdene, faldt han ikke ind under Loven. Skattesatsen er stigende med Merindtægt og samlet Indtægt fra 1 $0/10$ for Merindtægter af 2—4 000 Kr. paa samlede Indtægter af 6—8 000 Kr. til 20 $0/10$ for 90—100 000 Kr. Merindtægt og 100 000 Kr. og derover samlet Indtægt

¹⁾ Rigsdagstidende $19^{15}/16$, Folketinget Sp. 2909.

²⁾ Rigsdagstidende $19^{15}/16$, Folketinget Sp. 2383.

samt 21 ⁰/₀ for Merindtægter paa 100- 200 000 Kr. stigende med 1 ⁰/₀ for hver 100 000 Kr. indtil 30 ⁰/₀ for Merindtægter paa 1 Mill. Kr. og derover. For Selskaber med en Kapital paa 50 000 Kr. og derover udredes Skatten paa følgende Maade: Naar den skattepligtige Indkomst udgør indtil 8 ⁰/₀ af Kapitalen er Skatten 8 ⁰/₀ af Merindtægten stigende til 20 ⁰/₀ af Merindtægten, naar Indkomsten udgør 20 ⁰/₀ eller derover af Kapitalen. Mindre Selskaber og udenlandske Foreninger og Selskaber beskattes som Personer, dog med mindst 10 ⁰/₀ af Merindtægten. — Ifølge Lov ²²/₁₂ 1915 behøver Toldloven, Lov om Indkomst- og Formueskat m. fl. Afgiftslove ikke at forelægges Rigsdagen til Revision før Udgangen af 1917.

Med Hensyn til den Lovgivning, der angaar Dyrtids-hjælp til Statens Tjenestemænd og de offentlige Understøttelser skal følgende anføres: Den ²⁸/₁ 1916 fremsatte Finansministeren i Folketinget Forslag til Lov om Dyrtids-hjælp for visse Pensionister. Ifølge Forslaget skal Pensionister med en samlet Indtægt paa indtil 1 000 Kr. nyde godt af Hjælpen, hvis Størrelse falder fra 125 gennem 100, 75 og 50 Kr., eftersom Indtægten er henholdsvis under 400 Kr., 400—600 Kr., 600—800 Kr. og 800—1 000 Kr. Enker faar et noget mindre Beløb. Loven er beregnet at ville kræve en Udgift paa 700 000 Kr. — Under ²⁷/₁₀ 1915 stadfæstedes Lov om Understøttelse til Børn af Enker (53. Bind, S. 484), og ved Cirkulære af ⁶/₁₁ 1915 henstillede Indenrigsministeriet til Kommunalbestyrelserne at forhøje Alderdoms-Understøttelserne, jfr. Indm. Cirk. ²³/₁₂ 1915. — Den betydningsfuldeste Lov paa dette Omraade er dog den under ²²/₁₂ 1915 stadfæstede Lov om kommunale Foranstaltninger i Anledning af Dyrtiden og om Dækning af overordentlige kommunale Udgifter¹⁾, jfr. Indm. Cirk. af ¹⁰/₁ 1916. Ifølge denne Lov aabnes der Kommunerne Adgang til med Støtte fra Statskassen at træffe Foranstaltninger til at modvirke

¹⁾ Jfr. ogsaa Forslaget med dertil hørende Bilag i Rigsdagstidende 19¹⁵/₁₆, Tillæg A, Sp. 2559 ff. — I Anledning af dette Lovforslags Forelæggelse afholdt „Erhvervsorganisationerne“ (Grosserer-Societetet, Industriraadet, de forskellige Fællesrepræsentationer m. fl.) den ⁶/₁₂ 1915 et Protestmøde paa Københavns Børs.

Dyrtidens Følger, saavel ved direkte Pengehjælp som ved Forsyning med Naturalier uden Betaling eller til nedsat Pris til uformuende eller mindre bemidlede Beboere i Kommunen. Desuden kan der ydes Tillæg til Enkeunderstøttelserne og til løbende Understøttelser fra Arbejdsløsheds- og Sygekasse m. v. Den nærmere Fortolkning af Udtrykkene „uformuende eller mindre bemidlede“ er saaledes overladt Kommunalbestyrelserne, der angaaende de herhenhørende Foranstaltninger iflg. Lovens § 4 skal forhandle med den lokale Prisregulerings-Kommission og med den kommunale Hjælpekasses Bestyrelse; eventuelt kan Indenrigsministeren foranledige, at en saadan Forhandling omfatter flere Nabo-kommuner¹⁾. Foranstaltninger af den her nævnte Art kan Kommunalbestyrelserne uden Samtykke fra højere Myndighed iværksætte i 19^{15/16} og i de 7 første Maaneder af 19^{16/17}, og Udgifterne maa for begge Regnskabsaar tilsammen ikke overstige 8^{1/2} Kr. (med Indm. særlige Tilladelse 10 Kr.) pr. Indb. i Kommunen. Til Dækning af de saaledes foranledigede Udgifter stiller Staten 15 % af den overordentlige Indkomstskat i 19^{15/16} og 19^{16/17}, dog tilsammen i de to Aar mindst 5 Mill. Kr., hvoraf ¹/₂ Mill. fordeles til samtlige Kommuner efter særlige Regler, medens de øvrige 4¹/₂ Mill. fordeles til de Kommuner, der har Udgifter efter denne Lov, i Forhold til deres Folketal. Endvidere yder Staten et Tilskud, der udgør Halvdelen af Kommunens Udgifter udover, hvad der dækkes af de 4¹/₂ Mill. Kr. Dette Tilskud kan dog ikke for 19^{15/16} og 19^{16/17} tilsammen overstige 3¹/₂ Kr. pr. Indbygger i Kommunen. Medens Statstilskudet alene tilstaas til de foran nævnte Udgifter, kan den Tillægsskat, som Loven tillader Kommunerne at udskrive foruden til Dækning af Dyrtidsforanstaltningerne ogsaa anvendes til Dækning af Dyrtidshjælp til kommunale Tjenestemænd o. l., til de ekstraordinære Hjælpekasseunderstøttelser (Indkaldtes Familier, ekstraordinær Arbejdsløshed og Enkeunderstøttelserne), til Forhøjelserne af Alderdomsunderstøttelsen og til Udgifter ved Garanti i Anledning af Udlevering af Rug fra Statens Lagre til Bagere og Møllere. Tillægsskatten udskrives som en procentvis

¹⁾ Jfr. ogsaa Indm. Cirk. af ⁶/₁₁ 1915 om Møder mellem de kommunale Kommissioner ang. Foranstaltninger mod Dyrtiden m. v.

lige stor Forhøjelse af samtlige kommunale Skatter, samt som et Tillæg til Aktieselskabers Skat paa indtil 1 0/0 af den skattepligtige Indtægt. Forhøjelserne af den personlige Kommuneskat maa dog ikke ramme Indtægter under det skattefrie Minimum (800 Kr. i Hovedstaden, 700 Kr. i Provsbyerne og 600 Kr. paa Landet). I Hovedstaden opkræves Tillægsskatten endvidere som en 25 0/0's Forøgelse af den kommunale Formueskat i disse Kommuner. Skatteydere, der flytter til Kommuner med lavere Skattebidrag, skal svare Fraflytningskommunen Forskellen, en Bestemmelse, der altsaa tilsigter at hindre Dannelsen af „Skattely“. Ved denne Lov ophæves Lov af ²/₁₀ 1914 om Understøttelse af Hjælpekasserne¹⁾ i Anledning af ekstraordinær Arbejdsløshed samt Lov af ²⁷/₁₀ 1915 om Enkeunderstøttelserne. Disse Understøttelser falder nu ind under nærværende Lov. Det til 250 000 Kr. fastsatte Statstilskud til Hjælpekassernes ordinære Understøttelser bortfalder for 19¹⁵/₁₆ og 19¹⁶/₁₇, idet i disse Aar Statstilskudet udgør ¹/₃ af det Tilskud, Kommunen har ydet Hjælpekassen. — Angaaende de Foranstaltninger, der i Henhold til Dyrtidsloven er iværksatte i Hovedstaden, skal følgende anføres: Den ²²/₁₂ 1915 vedtog Københavns Kommunalbestyrelse i de 3 Maaneder fra ¹/₁ — ¹/₄ 1916 at uddele Rabatmærker til Indkøb af Mælk. Rabatten udgjorde 6 Øre pr. l og Mærkerne kunde erholdes af Folk med under 1 950 Kr. aarlig Indtægt og med Børn under 3 Aar, eller til hvis Husstand der hører diegivende Mødre. Mærkerne uddeltes efter at der var præsteret Attest fra Hjælpekassen eller lign. samt fra Rodemesteren. Endvidere udsendtes der ¹/₂ 1916 Meddelelse om, at enhver der har Børn under 14 Aar og hvis Indtægt er under 1 750 Kr. om Aaret, kan oppebære en ugentlig Dyrtidshjælp paa 1 Kr. pr. Barn i 12 Uger fra ¹/₂ 1916 at regne. Beløbet udbetales i 3 Gange for 4 Uger ad Gangen i Værdimærker à 50 Øre, som kun kan anvendes ved Indkøb af de vigtigste Levnedsmidler, f. Eks. Brød, Flæsk, Fedt, Margarine, Kartoffler, Kaal, Mel, Gryn, Sukker o. l. samt til Brændsel og til Betaling af Husleje. Ogsaa disse Mærker udleveres

¹⁾ Ved Lov ²²/₁₂ 1915 forlænges Lov af ⁷/₈ 1914 om Understøttelse gennem Hjælpekasserne, til de Indkaldtes Familier (Statstilskud ²/₃) til ³¹/₁₂ 1916.

efter nærmere Attestation. Mærkerne indløses af Kommune-
nens Kasse og for Februar udleveredes ca. 200 000 Mærker
i København. Endvidere bliver der iværksat en Børne-
bespisning for Børn imellem 3 og 7 Aar af Forældre, hvis
Indtægt er under 2 000 Kr., altsaa en noget højere Grænse
end til Dyrtidshjælpen. Disse tre Grupper af Foranstalt-
ninger er for København og Frederiksberg tilsammen kal-
kuleret til 410 000 Kr. for Mælkebilletter, 1 296 000 Kr. i
Dyrtidshjælp og 360 000 Kr. til Børnebespisning, hvortil
kommer 200 000 Kr. til Skolebespisning, 400 000 Kr. i
Tilskud til Arbejdsløshedskasserne, 525 000 Kr. til Syge-
kasserne og i Forbindelse hermed 20 000 Kr. i Henhold
til Fattiglovens § 63, 100 000 Kr. til Enkeunderstøttelser,
700 000 Kr. til Understøttelsesforeningen og 323 000 Kr.
til Regulering af Brøddriser, ialt 4,3 Mill. Kr. — Det skal
endelig i denne Sammenhæng anføres, at Københavns
Borgerrepræsentation for Tidsrummet November 1915—
Marts 1916 inkl. yderligere har bevilget 750 000 Kr. til
den af Understøttelsesforeningen ledede Understøttelse
til Indkaldtes Familier. Der er herved siden Krigens
Udbrud til dette Formaal i alt bevilget 2 870 000 Kr.
Endvidere har Indenrigsministeriet ved Cirk. ³⁰/₁₁ 1915
ligesom Tilfældet var ved Cirk. ¹⁶/₁₂ 1914 bemyndiget de
kommunale Bestyrelser til at indrømme de til Sikringsstyrken
indkaldte Værnepligtige Adgang til Eftergivelse af eller
Nedsættelse i saavel den personlige Kommuneskat som
Indkomstskatten til Staten.

Børsforhold og Pengevæsen.

I den her behandlede Periode er Tilstandene paa
Fondsbørsen, saaledes som det vil ses af Tabel II, faldne
til Ro efter Eftersommerens hidsige Spekulation. Hvad der
særlig har præget Kapitalmarkedet, har været den stærke
Tilbagevandring af danske Værdipapirer fra Udlandet. Noget
nøjagtigt Tal herpaa har man ikke¹⁾, og det synes iøvrigt

¹⁾ I Berl. Tid. for ¹/₂ 1916 anslaa Statsgældsdirektør P. O. A. Ander-
sen Beløbet til 180 Mill. Kr. siden Krigens Udbrud, medens Re-
Nationaløkonomisk Tidsskrift. LIV.

Tabel II. Københavns Børskurs¹⁾ (Køber) for offentlige Værdipapirer.

	Juli 1914	Nov. 1914	Marts 1915	Nov. 1915	Decbr. 1915	Jan. 1916	Febr. 1916
Obligationer.							
4 ¹ / ₂ % Husejer Kreditk. 2 A. 1 S.	95 ¹ / ₂	89 ¹ / ₂	89 ¹ / ₄	89 ¹ / ₂	89 ¹ / ₄	87 ¹ / ₂	84
4 - - - - - 2 A. 2 S.	88 ¹ / ₄	—	83	79	78 ¹ / ₄	73	72 ³ / ₄
4 ¹ / ₂ - Kbhns. Kreditforen. 5 S.	95 ¹ / ₂	—	89 ¹ / ₂	89 ¹ / ₂	89	87	83 ³ / ₄
4 - - - - - 3 S.	90 ¹ / ₄	—	—	79 ³ / ₄	78	76	73 ¹ / ₄
4 ¹ / ₂ - Østifternes - - - 7 S.	96 ¹ / ₂	91 ¹ / ₂	93	92 ¹ / ₂	91 ³ / ₄	90	88
4 - - - - - 10 S.	89 ³ / ₄	83 ¹ / ₂	85	84 ³ / ₄	83 ¹ / ₂	82 ¹ / ₄	80
4 ¹ / ₂ - Kreditk. f. Landejend. 6 S.	96 ¹ / ₂	92	94	94	94	93 ¹ / ₂	92
4 - - - - - 4 S.	91	—	—	—	—	—	—
3 ¹ / ₂ - konv. Jydske Land- ejendomme 5 S.	84 ¹ / ₂	—	79 ¹ / ₂	76 ¹ / ₄	77 ¹ / ₄	72 ³ / ₄	71 ¹ / ₂
4 ¹ / ₂ - Jydske Landejend. 6 S.	95 ³ / ₄	91 ¹ / ₄	91 ³ / ₄	90 ¹ / ₂	89 ³ / ₄	88	87 ¹ / ₂
4 - - - - - 6 S.	89 ¹ / ₄	—	84 ³ / ₄	82 ¹ / ₄	81 ¹ / ₂	80 ³ / ₄	80
3 ¹ / ₂ - - - - - 5 S.	84 ¹ / ₄	—	79 ¹ / ₂	76 ¹ / ₄	77	72 ¹ / ₂	71 ¹ / ₂
4 ¹ / ₂ - Ny jydske Købstads- Kreditforen. 7 S.	96	—	91 ³ / ₄	92	91 ¹ / ₂	88 ¹ / ₂	88
4 - - - - - 7 S.	88 ³ / ₄	—	84 ¹ / ₄	83 ¹ / ₂	82	80	81
4 ¹ / ₂ - Vest- og sønderjyske Kreditforen. 7 S.	95 ³ / ₄	—	91 ¹ / ₄	90 ¹ / ₂	90	88 ¹ / ₄	87 ¹ / ₄
5 - industr. Kreditforen.	96 ¹ / ₂	—	90 ¹ / ₂	93 ¹ / ₄	92 ¹ / ₂	92	91 ¹ / ₂
4 ¹ / ₂ - Kbhns. Hypotekforen. 2 S.	87 ¹ / ₂	—	80	82	80 ¹ / ₂	80	79 ¹ / ₂
5 - - - - - 2 S.	94	—	87	89 ¹ / ₄	89	87 ¹ / ₄	86 ¹ / ₂
4 ¹ / ₂ - Komm. Kreditforening ..	—	—	—	91 ³ / ₄	91 ¹ / ₂	91	90 ¹ / ₄
Aktier.							
Nationalbanken	149	136	143	141 ³ / ₄	140 ¹ / ₂	137	137
Privatbanken	106 ¹ / ₄	95	102	118 ¹ / ₂	117 ³ / ₄	118	119 ¹ / ₂
Den danske Landmandsbank ...	134 ¹ / ₄	—	131 ¹ / ₂	144	141 ¹ / ₂	137 ³ / ₄	138 ³ / ₄
Kbhns. Handelsbank	141 ³ / ₄	132	142 ¹ / ₄	155	151 ³ / ₄	148 ³ / ₄	147 ¹ / ₂
Revisionsbanken	111 ¹ / ₄	—	104	126 ³ / ₄	127	126 ¹ / ₂	132 ¹ / ₄
Kbhns. private Laanbank	110 ¹ / ₄	100	108	116 ³ / ₄	116	115 ¹ / ₄	116 ¹ / ₂
Kbhns. Telefon A/S	105 ¹ / ₄	—	101 ³ / ₄	106 ¹ / ₂	106	106	107 ¹ / ₂
De danske Sukkerfabrikker	213	217	238	268	254 ³ / ₄	244	239 ³ / ₄
Burmeister og Wain	84 ³ / ₄	73	92 ¹ / ₂	128 ¹ / ₄	120 ¹ / ₂	126 ³ / ₄	132 ¹ / ₂
Det forenede Dampskibsselskab.	107 ¹ / ₂	93	114 ¹ / ₂	224	213	223 ¹ / ₂	213 ³ / ₄
Dampskibsselskabet Danmark ..	91 ¹ / ₂	81	123 ³ / ₄	252	248	249 ¹ / ₂	237 ¹ / ₄
— Norden ...	94 ³ / ₄	85 ¹ / ₂	124 ¹ / ₂	246 ³ / ₄	239 ¹ / ₄	242	233 ³ / ₄
— Carl	102 ¹ / ₂	91	127 ¹ / ₂	267 ³ / ₄	266 ¹ / ₂	273 ¹ / ₄	271
— Dannebrog.	112 ¹ / ₄	97	148 ¹ / ₂	287 ¹ / ₂	288 ¹ / ₄	294 ³ / ₄	288 ³ / ₄
— Skjold	84 ³ / ₄	68	110 ¹ / ₄	249 ¹ / ₄	249	254 ¹ / ₄	259 ³ / ₄
— Urania	20	18	39 ¹ / ₂	—	—	—	—
— af 1896 ...	106 ³ / ₄	91	131 ¹ / ₄	263 ¹ / ₂	258 ³ / ₄	266 ¹ / ₂	259 ¹ / ₂
— Hejmdal ..	114 ¹ / ₄	97	129 ¹ / ₄	285 ³ / ₄	285 ¹ / ₂	293 ¹ / ₄	285
— Gorm	107 ¹ / ₄	91 ¹ / ₂	133 ¹ / ₂	282 ¹ / ₂	282 ¹ / ₂	292	284
— Neptun ...	104	89	130 ³ / ₄	263 ³ / ₄	258 ¹ / ₄	266 ³ / ₄	260

¹⁾ De anførte Kurser gælder den første Notering i hver Maaned. Børsen lukkedes d. 1. Aug. 1914, de følgende Kurser er uofficielle.

Tabel II (fortsat).

	Juli 1914	Nov. 1914	Marts 1915	Novbr. 1915	Dec. 1915	Jan. 1916	Febr. 1916
Aktier.							
Det dansk-russ. Dampskibsselsk.	69 ¹ / ₂	55	78	141	136 ¹ / ₂	144 ¹ / ₂	145 ³ / ₄
Det østasiatiske Komp.	130 ¹ / ₂	124	141	261 ¹ / ₄	245	272 ¹ / ₄	276 ³ / ₄
Crome og Goldschmidt	66	66	63	93	99	100 ¹ / ₂	97 ¹ / ₂
Nordisk Textil Fabrik	71 ¹ / ₄	—	68 ¹ / ₂	76	79	95 ³ / ₄	108
M. J. Ballins Sønner	219	210	265 ¹ / ₄	288 ¹ / ₄	295	341 ¹ / ₂	340 ³ / ₄
De danske Spritfabriker	182 ¹ / ₂	160	171 ¹ / ₄	183 ¹ / ₄	182	185 ¹ / ₂	187 ³ / ₄
Kbhns. Dampmøller	210 ¹ / ₂	192	210 ¹ / ₂	232	224 ¹ / ₂	222	236
De forenede Bryggerier	202 ³ / ₄	169	147	148 ¹ / ₂	148	141 ¹ / ₂	153 ³ / ₄
Helsingørs Jernskibs- og Maskin- byggeri	122	120	—	—	200	200	—
Frederiksholms Teglværk	—	—	59 ¹ / ₂	73 ³ / ₄	68 ¹ / ₄	63	63
De forenede Papirfabriker	181	154	144	157	156 ¹ / ₂	156	163
Carl Lund	—	—	148	222 ¹ / ₂	227	266 ¹ / ₂	282
Glud og Marstrand	146	—	140 ¹ / ₂	183 ³ / ₄	180	190	180
Nordisk Kabel- og Traadfabrik	101 ¹ / ₂	88 ¹ / ₂	100	119	115	125 ³ / ₄	120 ¹ / ₂
H. E. Gosch & Co.'s Tændstikfabr. Dansk Svovlsyre- og Superfosfat- fabrik	66 ¹ / ₂	—	60 ¹ / ₂	87	88 ¹ / ₄	94 ¹ / ₄	93
Det Danske Kul Comp.	243	225	262 ³ / ₄	313	310 ¹ / ₂	330 ¹ / ₄	328 ¹ / ₂
Kbhns. Flydedok og Skibsværf.	214 ¹ / ₂	183	191 ¹ / ₄	279 ¹ / ₄	282 ¹ / ₂	322 ¹ / ₂	312 ³ / ₄
Danske Vin- og Konserverfabrik	107 ¹ / ₂	107	122	144	143	149	—
	113	128	147	182 ³ / ₄	178 ¹ / ₂	184	179 ¹ / ₄

Tabel III. Kjøbenhavns Sparekasses og Bikubens Maanedsopgørelse.

	31. Aug. 1914	30. Nov. 1914	31. Marts 1915	31. Okt. 1915	30. Nov. 1915	31. Dec. 1915	31. Jan. 1916
Sparekassen for Kbhns. og Omegn	1000 Kr.	1000 K.	1000 Kr.	1000 Kr.	1000 Kr.	1000 Kr.	1000 Kr.
Indbetalinger	3 403	3 100	4 922	5 298	3 990	6 831	6 808
Udbetalinger	5 779	3 349	5 077	5 176	4 167	6 796	5 687
Sparekassebeholdning	99 300 ¹⁾	98 881	100 465	101 065	100 888	100 923	102 044
Bikubens Spare- kasse							
Indbetalinger	2 141	1 961	2 992	3 194	2 720	4 170	4 669
Udbetalinger	6 448	1 739	2 961	2 877	2 359	4 221	3 528
Sparekassebeholdning	60 952	63 020	65 512 ¹⁾	66 759	67 119	67 069	68 210

¹⁾ inkl. Renter.

Tabel IV. Kjøbenhavns Vekselkurser

	Oktober				November			
	6.	13.	20.	27.	5.	12.	19.	26.
Hamburg f1915	79.20	78.50	78.00	77.30	76.85	76.25	74.00	73.00
Reichsmark a/v 1914	88.10	86.50	86.00	85.35	84.00	-	85.00	-
London f1915	18.12	17.97	-	17.50	17.48	17.43	17.37	17.30
Lstr. a/v 1914	18.75	18.85	18.00	-	18.00	-	19.00	19.05
Paris f1915	67.00	66.50	-	65.15	64.50	63.00	-	62.25
Franc a/v 1914	75.00	-	76.00	-	-	-	-	77.00
Amsterdam f1915	159.00	-	-	160.00	-	-	157.00	155.00
Fl. a/v 1914	161.00	164.00	162.00	-	-	-	163.00	-
Petrograd f1915	136.00	134.00	133.00	-	126.00	124.00	122.00	121.00
Rubler a/v 1914	189.00	180.00	-	-	-	-	-	-
Wien f1915	57.00	56.00	-	-	-	55.00	54.00	53.00
Kroner a/v 1914	73.50	72.00	-	-	-	-	-	-
New-York f1915	388	389	388	390	385	381	378	373
Dollars a/v 1914	385	389	387	392	393	392	398	400
Nationalb.s Diskonto 1915	¹⁰ / ₇ : 5	-	-	-	-	-	-	-
1914	¹¹ / ₉ : 6	-	-	-	-	-	-	-

* betyder, at Noteringen er uforandret.

som det stærke Udbud fra Tyskland nu er ved at ebbe ud, medens der samtidig sker en betydelig Hjemvending fra Frankrig¹⁾. Foruden af disse Tilbagestrømninger har Fondsbørsen været præget af de forskellige Skatteforslag (Merindtægtsskatten og Skibsartsafgiften), medens Vedtagelsen af „Børsskatten“ neppe gjorde noget dybere Indtryk. Endvidere har vel ogsaa Uroen om de mange i dette Foraar udløbende Arbejderoverenskomster sat sit Spor, men alt i alt har Forholdene været rolige.

Langt ujævnere har Valutamarkedet været. Som Tabel IV viser har Hovedtendensen været Nedgang i alle

daktør C. Thalbitzer i Finanstidende for ²²/₁₂ 1915 angiver 220 Mill. Kr. — Bortset fra Statslaanerie er der iflg Greens og Steins Børstabeller i 1915 offentlig udbudt for ²⁴/₃ Mill. Kr. Aktier og for 2 Mill. Kr. Obligationer i forskellige Erhvervsforetagender m. v.

¹⁾ Finanstidende ⁹/₁ 1916.

og Nationalbankens Diskonto.

December					Januar ¹⁾			
3.	10.	17.	24.	31.	7.	14.	21.	28.
70.25	72.25	70.10	70.15	69.00	65.15	69.50	68.15	67.50
-	87.50	87.15	87.40	87.50	87.25	87.00	87.15	87.25
16.00	17.15	17.30	17.35	17.30	17.20	17.35	-	17.50
19.20	-	-	-	-	-	-	19.25	-
-	64.00	63.25	63.50	63.00	62.25	63.25	63.50	-
77.50	-	-	-	-	-	-	-	-
152.00	159.00	161.00	-	-	164.50	164.00	164.50	160.50
-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	120.00	118.00	120.00	115.00	114.00	-	-	-
-	175.00	172.00	-	-	-	170.00	172.00	-
51.50	53.50	50.00	49.50	49.00	48.00	-	-	-
71.00	-	-	-	-	70.50	-	-	-
367	380	376	374	-	372	373	375	-
-	-	402	-	-	404	405	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	⁶ / ₁ : 5 ¹ / ₂	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-

Valutaer (bortset fra Fl.). Men der har fundet Svingninger Sted, dels fremkaldt af Spekulationen²⁾, af Guldsendinger, af f. Eks. Tysklands Forsøg paa at mindske Importen af og Priserne paa Kreaturer og Kød, af et svagt hjemligt Obligationsmarked, der vanskeliggjorde Salg her osv. De Hovedbegivenheder, der har fundet Sted paa dette Omraade i den her behandlede Periode har iøvrigt i tidsmæssig Følge først været Agioen paa de danske Sedler i Sverige og Norge. Den ⁹/₁₀ 1915 begyndte den svenske og den ¹²/₁₀ den norske Bank at beregne en Agio paa ³/₄ ⁰/₁₀ paa danske Sedler. En Suspension af Sedlernes Indløselse i Forbindelse med Udførselsforbudet mod Guld maatte under en for os ugunstig Betalingsbalance naturligt medføre

¹⁾ 1916 og 1915.

²⁾ Til Modarbejdelse af Spekulationen bestemtes det ved kgl. Resolution af ²²/₁₂ 1915, at der paa Kjøbenhavns Børs skulde noteres Vexelkurser daglig i Stedet for med to Dages Mellemrum.

Tabel V. Nationalbanken

	30. Oktober	
	1915	1914
	1000 Kr.	1000 Kr.
Aktiver.		
1. Laan i faste Ejendomme	1 466	1 485
2. Laan paa Panteobligationer	874	1 691
3. Laan paa Borspapirer	14 617	17 342
4. Jernbanelaan til Kommuner, Lov ¹⁹⁾ 1895.	3 532	3 634
5. Finansministeriet i Debet	—	—
6. Udlaan med Statens Garanti	—	—
7. Afviklingskassen af 1910	2 217	25 831
8. Veksler paa Indlandet	48 895	80 497
9. — — Udlandet	944	3 297
10. Danske Statsforskrivninger	18 644	1 919
11. Andre danske Obligationer	8 636	1 716
12. Udenlandske Statsobligationer	10 491	8 403
13. Korrespondenter i Udlandet	59 814	24 029
14. Tilgodehavende i Sveriges Riksbank, Norges Bank og Deutsche Reichsbank	4 654	26 913
15. Beholdning af norske og svenske Sedler ...	576	254
16. Guld i Mønt og Metal	106 496	69 030
17. Sølv mønt og anden Skillemønt	4 444	3 182
18. Forskellige Debitorer	13 353	4 439
19. Bankbygningerne	2 095	1 838
20. Konto for Intrader	—	—
Tilsammen...	301 748	275 410
Passiver.		
21. Seddelcirkulationen	231 479	224 178
22. Konto Kurant	6 624	6 504
23. Bank Sola Veksler	151	106
24. Indlaan	743	35
25. Afviklingskassen af 1910	—	—
26. Paa Anfordring til Sveriges Riksbank, Norges Bank og Deutsche Reichsbank	—	—
27. Forskellige Kreditorer	21 873	3 723
28. Finansmin. Indlaan Lov ¹⁹⁾ 1895	3 532	3 634
29. Konto for Intrader	—	—
30. Konto for forventet Tab	500	500
31. Reservefonden	8 324	8 206
32. Aktionærernes Udbytte-Udligningsfond	1 522	1 524
33. Aktionærernes Kapital	27 000	27 000
34. Gevinst i Bankaaret	—	—
Tilsammen...	301 748	275 410

i Kjøbenhavn, Maanedsbalance.

	30. November		31. December		31. Januar	
	1915	1914	1915	1914	1916	1915
	1000 Kr.	1000 Kr.	1000 Kr.	1000 Kr.	1000 Kr.	1000 Kr.
1. Laan i faste Ejendomme	1 466	1 485	1 466	1 485	1 466	1 485
2. Laan paa Panteobligationer	826	1 453	671	1 547	751	1 527
3. Laan paa Borspapirer	13 881	16 721	14 838	13 772	15 812	12 979
4. Jernbanelaan til Kommuner, Lov ¹⁹⁾ 1895.	3 532	3 634	3 511	3 617	3 480	3 584
5. Finansministeriet i Debet	—	—	—	—	—	—
6. Udlaan med Statens Garanti	—	—	—	—	—	—
7. Afviklingskassen af 1910	2 130	25 904	1 954	26 280	2 683	19 094
8. Veksler paa Indlandet	43 538	64 862	55 030	63 405	38 346	47 907
9. — — Udlandet	684	2 671	1 345	2 510	1 116	2 100
10. Danske Statsforskrivninger	17 843	1 919	15 973	1 919	16 916	1 891
11. Andre danske Obligationer	8 636	1 716	8 616	1 713	8 604	1 694
12. Udenlandske Statsobligationer	10 490	8 403	11 400	8 403	9 703	8 403
13. Korrespondenter i Udlandet	60 482	21 349	38 741	37 162	43 424	35 965
14. Tilgodehavende i Sveriges Riksbank, Norges Bank og Deutsche Reichsbank	5 272	25 711	—	—	—	—
15. Beholdning af norske og svenske Sedler ...	142	113	134	361	73	314
16. Guld i Mønt og Metal	106 763	78 010	111 318	91 439	111 446	104 794
17. Sølv mønt og anden Skillemønt	4 093	3 406	3 092	3 388	3 526	4 090
18. Forskellige Debitorer	11 832	4 110	23 313	7 099	25 459	4 352
19. Bankbygningerne	2 132	1 860	2 138	1 869	2 168	1 922
20. Konto for Intrader	—	—	—	—	—	—
Tilsammen...	293 742	263 327	294 540	265 969	284 973	252 101
21. Seddelcirkulationen	221 157	211 079	220 450	206 628	213 426	194 020
22. Konto Kurant	7 337	4 324	15 458	11 895	11 382	3 950
23. Bank Sola Veksler	177	229	17	5	38	17
24. Indlaan	42	31	93	31	95	30
25. Afviklingskassen af 1910	—	—	—	—	—	—
26. Paa Anfordring til Sveriges Riksbank, Norges Bank og Deutsche Reichsbank	—	—	9 861	170	6 072	3 570
27. Forskellige Kreditorer	24 151	6 800	7 765	6 357	13 099	9 667
28. Finansmin. Indlaan Lov ¹⁹⁾ 1895	3 532	3 634	3 532	3 634	3 480	3 584
29. Konto for Intrader	—	—	—	—	—	—
30. Konto for forventet Tab	500	500	500	500	500	500
31. Reservefonden	8 324	8 206	8 324	8 206	8 324	8 206
32. Aktionærernes Udbytte-Udligningsfond	1 522	1 524	1 540	1 543	1 557	1 557
33. Aktionærernes Kapital	27 000	27 000	27 000	27 000	27 000	27 000
34. Gevinst i Bankaaret	—	—	—	—	—	—
Tilsammen...	293 742	263 327	294 540	265 969	284 973	252 101

Tabel VI. De københavnske Bankers Status¹⁾.

		ult. Juli 1914	ult. Aug. 1914	ult. Decbr. 1914	ult. Juli 1915	ult. Decbr. 1915
		Mill. Kr.	Mill. Kr.	Mill. Kr.	Mill. Kr.	Mill. Kr.
Passiver						
Folio	herunder Nationalbank (Konto Kurant . . . . .)	45.2	46.6	60.8	56.6	88.0
Indlaan		247.8	242.8	245.9	270.2	292.0
Konto Kurant		275.4	277.5	306.2	388.6	439.4
Sparekasseindsud		96.8	91.6	93.5	100.9	104.5
Øvrige Passiver		488.7	542.8	513.6	500.2	553.9
Tilsammen . . .		1153.9	1201.3	1220.6	1316.5	1477.8
Aktiver						
Veksler paa Indlandet		165.2	190.8	164.4	142.9	177.1
Veksler paa Udlandet		24.9	20.0	13.8	14.3	13.7
Udlaan i løbende Regning samt Kassekredit		233.7	229.2	231.3	269.4	299.4
Udlaan mod Pant		156.3	167.2	176.9	184.1	223.8
Konto Kurant		28.9	26.5	30.6	37.6	44.3
Udenlandske Korrespondenter .		42.2	65.0	100.8	114.3	131.2
Obligationer og fremmed Mønt		202.0	202.9	193.1	221.6	239.1
Øvrige Aktiver		299.8	299.7	309.1	332.3	349.2
Tilsammen . . .		1153.9	1201.3	1220.6	1316.5	1477.8

en saadan Agio, som Nationalbanken ønskede „for ikke at komme i en for Pengetrafiken²⁾ urimelig Gæld til Rigsbanken i Stockholm“. Men desuden maatte jo en større dansk Seddelcirkulation til Parikurs i Sverige og Norge i det lange Løb føles som Ydelse af et rentefrit Laan til Danmark³⁾. Agioen har svunget, officielt vist ikke under

¹⁾ Nationalbanken, Landmandsbanken, Privatbanken, Handelsbanken, Laane- og Diskontobanken, Københavns private Laanebank, Haandværkerbanken, Revisionsbanken og Frederiksberg Bank. Oversigten er taget efter Dagbladet „Børsen“.

²⁾ Berl. Tid. ^{11/10} 1915, jfr. ogsaa Prof. Axel Nielsen i samme Blad ^{12/10} samt Diskussionen i Finanstidende.

³⁾ Under ^{24/12} 1915 meddeltes det, at det Beløb rejsende maa føre med sig til Udlandet i møntet Guld eller Sølv er nedsat fra 200 Kr. til 50 Kr., en Følge af de Fordele, Agioen kunde bringe ved Udførsel af Mønt.

96 (4 0/0) og er, medens disse Linjer skrives, gaaet ned til 1/2 0/0. Af direkte Indgreb i Valutahandelen skal endvidere anføres den Monopolisering, Østerrig-Ungarn fra 1/1 1916 indførte, idet al Valutahandel skal gaa gennem den østerrig-ungarske Bank for at hemme Spekulationen og for at det kan kontrolleres, at ingen unødvendige Varer købes. En tilsvarende, om end mindre streng Ordning indførte Tyskland ved Forbundsraadets Beslutning af 28/1 1916, hvorved Valutahandelen henførtes til 26 Banker og Bankhuse under Rigsbankens Kontrol. Og endelig vedtog den svenske Rigsdag den 8/12 1916 en Lov, hvorved Rigsbanken bl. a. kunde fritages for Forpligtelsen til at udlevere Guldmønt til den, der indleverer Guld, hvorved Banken altsaa praktisk talt faar Mulighed for at begrænse og kontrollere Guldtilførslen til Sverige. Det er i Øjeblikket ikke muligt helt at overse Aarsager til og Følger af denne Beslutning, men et ganske vigtigt Fingerpeg ligger formentlig i disse Linjer i „Affärsvärlden“ for 9/2 1916: Det maste ju för oss vare et viktigt intresse att så mycket som möjligt utnyttja våra utländska tilgodehafvanden för att tilltvinga oss likvid i varor i stället för i guld. Denne Udtalelse er vel rettet saa vel mod England, der menes efter at have faaet sin Dollar-Kurs i Orden at ville søge at hæve den skandinaviske Krone-Kurs, som mod Tyskland, der ved Ophævelse af alle Jern- og Kemikalie-Kontrakter m. v. efter Regeringens Ordre og en derefter iværksat overordentlig Prisforhøjelse har søgt at styrke Mark-Kursen. Desuden menes en saadan Foranstaltning at ville hæve Pengenes Værdi og derigennem at ville virke hemmende paa Stigningen i Prisniveauet¹⁾, samtidig med at de overordentlig lave Vexelkurser gør det fordelagtigt at indføre Guld til Salg i Riksbanken²⁾. Ved Forelæggelsen af det ovennævnte svenske Lovforslag meddelte Udenrigsministeren, at der var afsendt Skrivelser til de svenske Gesandter i Kristiania og Kjøbenhavn med det Formaal at søge at faa Norge og Danmark til at foretage lignende Skridt, idet en Suspension af Guldomvexlingen som den vedtagne ikke

¹⁾ Jfr. Prof. Dr. Axel Nielsen i Berl. Tid. 14/2 1916 og Prof. Dr. L. V. Bircks meget læseværdige Afhandlinger i Nationaltidende for 15. og 16. Febr. 1916.

²⁾ Finanstidende 10/2 1916.

uden videre kunde sættes i Kraft i eet af de til den skandinaviske Møntunion hørende Lande¹⁾.

Af Tabel V vil det iøvrigt ses, at Nationalbanken stadig ser sit Metalfond vokse, og af den for første Gang meddelte Tabel VI vil Bevægelsen i nogle Hovedposter paa de københavnske Bankers Status vise Udviklingen fra Krigens Udbrud til ultimo 1915. Stigningen i Indlaan og Konto-Kurant, i Udlaan og i udenlandske Korrespondenter samt Nedgangen i Vexler paa Udlandet giver ganske god Forestilling om vore Pengeforhold og vort Erhvervsliv under Krigen.

Prisregulering og Priser.

Medens Brændselet i den her behandlede Periode ikke har været Genstand for særlige Foranstaltninger (jfr. om Priserne Tabel XI), naaede Prisreguleringskommissionen under ¹⁵/₁₀ 1915 til Ende med sine Overvejelser over „Kornplanen“ for 19¹⁵/₁₆²⁾. I sin Indstilling foreslaar Kommissionen under Henvisning til Skrivelse af ⁸/₇ 1915 (53. Bind S. 493), at den til Landets Forsyning fornødne Mængde Rug og Hvede paalignes Landbruget, hvorefter Resten (formentlig ¹/₅ af Rughøsten) skal kunne frigives til Opfodring³⁾. Resultaterne af den af Det statistiske Departement til dette Formaal foretagne Fordeling foreligger i Indm. Cirk. af ²⁷/₁₁ 1915, jfr. Det statistiske Departements Redegørelse for Beregnings-Principerne (Berl. Tid. ¹³/₁₁

¹⁾ Jfr. Referat af et Interview med Riksbankchefen Moll i Berl. Tid. ¹²/₂ 1916.

²⁾ Jfr. Kommissionens Indstilling til Indenrigsministeriet i Berl. Tid. ¹⁷/₁₀ 1915.

³⁾ Ved Indmin. Bkg. ²⁷/₁₁ 1915 gentoges de tidligere Forbud mod Opfodring af Rug og Hvede. Undtaget er kun 3 % af Høsten 1915 paa hver Ejendom, forsaavidt disse 3 % er af mindre god Kvalitet. Først naar Landbrugeren har svaret det ham iflg. Kornligningen paahvilende Kvantum, kan han erholde det eventuelle Overskud frigivet til direkte Opfodring eller til Bortsalg til Opfodring, jfr. Indmin. Cirk. ⁹/₁₂ 1915. Endvidere henstillede Ministeriet ved Cirk. af ²⁹/₁₂ 1915 til Amterne, at der udvistes megen Varsomhed med at give Tilladelse til Opfodring af Korn, der er angrebet af Brand.

1915). Disse Principer tager iflg. Prisreguleringskommissionens og Landbrugsraadets Fællesindstilling Hensyn til den samlede Kornhøst i hvert Amt, idet jo en rigelig Høst af egentligt Foderkorn (Byg og Havre) vil gøre en forholdsvis større Baandlæggelse af Rug og Hvede mindre følelig. Beregningen er foretaget saaledes, at der paalignes hvert Amt sin Andel i Landets Forsyning. Amsraadet foretager derefter Fordelingen paa Kommunerne og disse igen paa de enkelte Landbrugere. Som almindelig Regel gælder, at der kun regnes med 90 % af den Mængde, der skulde være tilstede iflg. Høstopgørelsen. Til Støtte ved Fordelingen havde Amsraadet en af Statistisk Departement foretagen Beregning over, hvad hver Kommune forholdsmaessigt skulde yde. Men denne Beregning behøver Amsraadet i givet Fald ikke at følge. Kommunalraadene modtog til Hjælp ved deres Fordeling Skemaerne fra Arealtællingen af August 1915, hvorved det altsaa kunde ses, hvor stort et Areal, hver Landbruger havde med Rug og Hvede. — I Prisreguleringskommissionens Indstilling af ¹⁵/₁₀ 1915 fandtes endvidere Forslag til Maximalpriser, der overensstemmende med Indstillingen ved Indm. Bkg. af ¹⁹/₁₀ fastsattes til 18½ Kr. pr. 100 kg Rug (120 π holl.) og 19 Kr. pr. 100 kg Hvede (130 π holl.) varierende med den hollandske Vægt, samt 16 Kr. pr. 100 kg Klid af Rug eller Hvede¹). Det var endvidere en Forudsætning for Tilslutningen til Korn-Maximalpriserne fra Landbrugsraadets Side, at der ogsaa fastsattes Maximalpriser for Mel. Dette skete ved Indmin. Bkg. af ³⁰/₁₂ 1915 til 21 Kr. pr. 100 kg groft Rugmel af dansk Rug (af Hensyn til særlige lokale Forhold tillades det Amtmændene eventuelt at fastsætte en lavere Maximalpris) og til 26 Kr. pr. 100 kg Flormel af dansk Hvede. Disse Maximalpriser kommer kun til Anvendelse paa Partier à 20 kg og derover. Amtmændene bemyndiges til om fornødent at fastsætte Maximalpriser for Salg i mindre Partier.

Ligesom Tilfældet var ifjor, har der ogsaa i Aar til

¹) Maximalprisen paa Rug blev herefter den samme, som i sin Tid (53. Bind S. 98) blev foreslaaet af Flertallet i den særlige Vurderingskommission. — De tidligere gældende Maximalpriser var for Rug 19½ Kr. og for Hvede 21½ Kr. pr. 100 kg.

Tabel VII. Korn- og Foderstofmarkeder Ugeskift for Landmand).

Prisen er i Kr. pr. 100 kg	Oktober					November				December				Januar ⁴⁾					
	1. Uge	2. Uge	3. Uge	4. Uge	5. Uge	1. Uge	2. Uge	3. Uge	4. Uge	1. Uge	2. Uge	3. Uge	4. Uge	1. Uge	2. Uge	3. Uge	4. Uge	5. Uge	
	Hvede	18.15 ¹⁾	18.30	18.25	18.00	18.00	18.25	18.30	19.00	19.00	19.00	19.00	19.00	19.00	19.00 ¹⁾	19.00	19.00	19.00	19.00
Rug	20.40	20.20	21.50	24.30	21.25	21.75	22.25	23.00	23.00	23.00	23.00	23.00	23.00	23.00	23.00	23.00	23.00	23.00	23.00
Havre	18.40	19.00	21.15	18.00	21.25	24.00	23.75	24.00	24.00	24.00	24.00	24.00	24.00	24.00	24.00	24.00	24.00	24.00	24.00
Byg 2r	17.75	18.00	18.50	17.00	19.50	20.25	20.00	20.00	21.00	21.75	23.00	23.50	23.75	26.00	28.50	28.50	28.50	28.50	28.50
— 6r	17.50	18.00	18.25	16.00	19.00	19.75	20.00	20.00	20.75	21.75	23.00	24.00	24.00	26.00	28.50	28.50	28.50	28.50	28.50
Hvedeklid	17.00 ¹⁾	16.25	16.50	13.50	17.00	17.50	17.50	17.50	17.50	17.50	17.50	17.50	17.50	17.50	17.50	17.50	17.50	17.50	17.50
Rugsklid	17.00 ¹⁾	16.00	16.50	13.75	16.75	17.00	17.00	17.00	17.00	17.00	17.00	17.00	17.00	17.00	17.00	17.00	17.00	17.00	17.00
Grove	14.50	15.00	15.50	16.00	14.00	16.00	17.50	17.00	17.00	18.75	19.00	19.00	19.00	20.00	20.00	20.00	24.00	25.00	25.00
— fine	17.00 ¹⁾	14.00	14.50	15.00	12.50	15.00	16.50	16.00	16.00	18.00	18.50	18.50	18.50	19.50	19.50	19.50	22.00	23.00	23.00
Horfrokager, prima	25.50	25.25	26.25	27.25	26.25	27.00	26.50	27.00	27.00	27.00	28.00	28.00	28.00	28.15	28.50	28.50	28.50	28.50	28.50
— kjøbenhavnske	17.25	17.50	19.00	19.75	16.85	19.25	21.00	22.00	21.00	23.00	24.00	24.00	24.00	25.00	25.00	25.00	24.75	27.00	27.00
Soyakager, prima	20.75	20.85	22.75	23.25	23.75	24.75	24.75	24.75	25.00	25.00	25.00	24.75	24.75	25.25	25.25	25.25	25.25	25.00	25.00
— kjøbenhavnske	16.35	16.50	16.50	16.00	16.85	17.25	17.50	17.50	18.75	19.00	20.00	20.25	20.50	20.75	22.50	23.50	23.50	24.00	24.00
Rapskager, prima	14.00	14.50	14.50	14.00	14.00	17.00	17.00	17.00	19.00	19.00	19.00	19.00	19.00	17.50	17.75	17.75	20.00	20.00	20.00
— kjøbenhavnske	15.25	16.50	16.75	17.75	18.00	18.00	18.00	18.00	19.50	19.50	19.50	19.50	19.50	19.50	19.50	19.50	19.50	19.50	19.50
Solsikke., prima	20.25	21.00	22.00	22.75	23.50	23.50	23.50	23.50	23.85	23.75	23.75	23.75	23.75	23.75	23.75	23.75	23.75	23.75	23.75
— aisk., fra New OrL	16.00	16.35	16.35	16.70	16.25	17.25	17.50	18.00	18.00	18.00	18.35	19.25	19.50	20.00	21.00	21.00	21.00	21.00	21.00
Majs, prima, kon-	17.45	17.20	17.45	17.90	17.70	17.60	17.95	18.70	19.00	20.10	20.50	21.40	21.00	21.40	21.40	21.55	22.15	22.15	22.15
— trolL, La Plata	17.75	17.75	17.75	17.75	18.50	18.50	18.50	18.50	20.50	20.50	20.50	20.50	20.50	21.50	22.75	23.25	23.25	23.25	23.25

. betyder, at Noteringen er ulorandret.

— betyder, at ingen Notering fandt Sted.

¹⁾ Maximalpris. ²⁾ Amerikansk. ³⁾ Ny Høst for denne og følgende Notering⁴⁾ 1916 og 1915.

Tabel VIII. Mel og Grynmarkedsnoteringer efter Ugeskrift for Landmænd).

Priserne er i Kr. pr. 100 kg	Oktober					November				December				Januar ¹⁾					
	1. Uge	2. Uge	3. Uge	4. Uge	5. Uge	1. Uge	2. Uge	3. Uge	4. Uge	1. Uge	2. Uge	3. Uge	4. Uge	1. Uge	2. Uge	3. Uge	4. Uge	5. Uge	
	Prima amerik. (1915	36.50	.	.	.	35.50	.	.	.	.	.	36.50	.	.	.	.	37.50	.	.
Flormel ..... (1914	30.00	.	29.00	.	30.00	32.00	.	.	32.00	.	.	.	.	.	.	.	.	35.00	.
Bagerimel ..... (1915	33.00	.	.	.	.	.	.	.	.	34.50	.	.	.	.	.	.	.	.	.
(1914	28.50	.	.	.	29.00	30.00	31.00	.	.	.	.	.	.	.	.	32.00	34.00	.	.
Flormel ..... (1915	29.00	.	.	.	28.00	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
(1914	24.00	.	.	.	26.50	27.00	29.00	.	.	.	.	30.00	.	.	.	.	.	31.00	.
Sigtet Rugmel .. (1915	32.50	.	.	.	31.50	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
(1914	32.00	.	.	.	.	33.00	.	.	33.00	.	.	.	.	.	.	.	.	35.50	.
Ris ..... (1915	62.00	.	.	.	65.00	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
(1914	66.00	.	.	.	46.00 ²⁾	.	.	.	.	.	48.00	.	.	.	52.00	.	.	.	53.00
Sagogryn ..... (1915	69.00	.	.	.	69.50	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
(1914	39.00	.	.	.	.	.	.	.	41.00	44.00	.	.	.	.	47.00	.	.	.	.
Semoulegryn ... (1915	38.50	.	.	.	37.00	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.
(1914	31.50	30.50	.	.	31.00	.	34.00	.	.	35.00	.	.	.	.	.	.	37.00	.	.
Byggryn ..... (1915	30.50	.	.	.	30.00	.	.	.	.	34.00	.	.	.	.	.	.	.	.	.
(1914	27.50	.	28.00	.	.	28.50	31.00	.	32.00	34.00	.	.	.	.	36.50	42.00	.	.	.
Havregryn ..... (1915	51.00	.	.	.	52.00	.	.	.	.	56.00	.	.	.	.	.	.	.	.	.
(1914	41.50	.	.	.	45.50	.	51.50	.	.	52.00	.	.	.	.	48.00	.	50.00	.	.

. betyder, at Noteringen er uforandret.

— betyder, at Notering ikke fandt Sted.
Angaaende Maximalpriserne paa dansk Mel, se S. 75.

Stadighed lydt Klager over, at der ikke tilbødes dansk Rug til Salg²⁾, hvorhos der flere Steder fra, da Resultaterne af de foretagne Kornligningsberegninger skulde føres ud i Praxis, klagedes over, at de Mængder, der var regnet med, ikke var til Stede. Hvor det har kunnet lade sig gøre,

har man i saadanne Tilfælde tilladt, at der leveredes Hvede i Stedet for Rug³⁾. Desuden har Indenrigsministeriet bemyndiget Amterne til at foretage en Extraligning paa de Kommuner, hvor der er et Overskud af Korn. For de Kommuners Vedkommende, hvor der er for lidt Korn, vil Opfødringsforbudet overhovedet ikke blive ophævet.³⁾

Det var Forudsætningen for „Komplanen“, at Statens Indkøb af fremmed Rug skulde beløbe sig til ca. 15 000

¹⁾ Notering mangler for 1ste Kvalitet.

²⁾ Jfr. Indmin. Cirk. af 24/11 1915, hvorved Amtmændene anmodes om at søge at raade Bod paa disse Vanskeligheder ved Bekendtgørelser i Bladene o. l. Desuden gav Ministeriet midt i Jan. 1916 (Berl. Tid. 11/1 1916) Amtmændene Ordre til ligesom i Fjor at opkøbe Rug paa Statens Regning, dels til Disposition for Møllere og Bagere, dels som Reservebeholdninger (jfr. 53. Bind S. 99).

¹⁾ 1916 og 1915.

²⁾ Politiken 11/1 1916.

³⁾ Politiken 9/1 1916.

Tabel IX. Den københavnske Notering paa Smør og Æ

	Oktober				November				
	1. Uge	2. Uge	3. Uge	4. Uge	1. Uge	2. Uge	3. Uge	4. Uge	5. Uge
Kjøbenhavns Smørnotering									
Kr. pr. 50 kg netto	164	170	205 ¹⁾	170	166	-	168	-	-
1915	118	121	-	118	115	-	117	120	124
1914									
Kjøbenhavns Ægnotering									
Øre pr. kg leveret	235	230	225	210	200	205	225	230	250
1915	145	155	165	175	195	205	-	-	200
1914									
Andelsslagteriernes Flæske-Notering ²⁾									
Øre pr. kg 1. Kl.	160	-	-	-	-	158	-	-	-
1915	106	-	-	-	104	-	-	-	108
1914									

¹⁾ betyder, at Noteringen er uforandret.

Tons, og af Hvede til ca. 10.000 Tons. Heraf var ved Udgangen af 1915 noget under Halvdelen ankommet.

Iflg. Indmin. Bkg. af 11/2 1916 vil der i Dagene fra 21. til 28. Februar være at afholde en ny samlet Optælling af Landets Beholdninger af Korn og Mel, Roer, Foderstoffer, Frø m. v. i Forbindelse med en summarisk Kreaturtælling, hvorved der altsaa vil blive Mulighed for at komme til Kundskab om, hvorledes Stillingen alt i alt er.

Rugbrødsprisen blev fra 1/11 1915 nedsat til 89 Øre pr. 4 kg i Hovedstaden, en Nedsættelse, der svarede til den Nedgang, der skete i Maximalprisen paa indenlandsk Rug, og som fra Fabrikanternes Side ledsagedes af den Forudsætning, at de skulde have amerikansk Rug udleveret til 21 Kr. pr. Td. efter en lignende Ordning som hidtil, hvor altsaa Stat og Kommuner deltog i den herved forvoldte Udgift, saaledes at Kommunerne dækker indtil 2 Kr. pr. Td. af Statens eventuelle Tab. Den saaledes aftalte Rugbrødspris er gældende indtil 1/5 1916.

¹⁾ Noteringen er suspenderet, i Stedet for ansættes et Afregningstal i Samraad med Statistikudvalget.

²⁾ Siden 10/10 1916 sættes en for hele Landet fælles Notering for Slagterisvin.

amt danske Andelsslagteriernes Notering paa Flæsk.

	December				Januar ¹⁾				
	1. Uge	2. Uge	3. Uge	4. Uge	1. Uge	2. Uge	3. Uge	4. Uge	5. Uge
Kjøbenhavns Smørnotering									
Kr. pr. 50 kg netto	127	159	152	142	136	-	140	-	-
1915	132	132	133	-	-	-	135	132	128
1914									
Kjøbenhavns Ægnotering									
Øre pr. kg leveret	270	-	255	250	-	220	-	200	175
1915	-	-	-	-	-	-	-	190	180
1914									
Andelsslagteriernes Flæske-Notering ²⁾									
Øre pr. kg 1. Kl.	156	152	-	-	-	154	-	-	-
1915	110	-	-	-	116	-	122	124	122
1914									

- betyder, at ingen Notering fandt Sted.

Med Hensyn til Foderkorn og -stoffer skal det meddeles, at der er blevet givet Tilladelse til Anvendelse af Byg og Kartoffler til teknisk Brug, paa Betingelse af, at de paagældende industrielle Virksomheder paa Forhaand tilsikrer Import af et tilsvarende Kvantum Foderkorn. Endvidere er der givet Tilladelse til Udførsel af ca. 8.000 Tons Maltbyg til Norge mod Kompensation i Varer, vi her har Brug for (Norgesalpeter, Sild m. v.).²⁾ En Henvendelse fra Husmandsforeningerne om Maximalpris paa Byg fandt ikke Tilslutning i Landbrugsraadet og i Prisreguleringskommissionen, idet et Flertal begge Steder frygtede, at dette skulde hemme Majstilførslen og formidske Udbudet af Byg og saaledes virke mod sin Bestemmelse. Da Priserne senere var vigende, udsattes Spørgsmaalet. Indenrigsministeriet indkaldte derhos ligesom ifjor Kontrakter m. m. vedrørende udenlandsk Byg, Majs og Bomuldsfrøer (Bkg. 21/12 1915). De til disse Kontrakter svarende Varepartier maa ikke sælges til Udlandet m. v. Og Resultaterne af denne Foranstaltning ønskede man ogsaa at afvente saavel som For-

¹⁾ 1916 og 1915.

²⁾ Berl. Tid. 10/11 og 12/11 1915.

Table X. Kreaturmarkedet ved Kjøbenhavn Kvægtorvs Noteringsudvalg.

pr. 50 kg slagtet Vægt med tilhørende Slagteriaffald	Oktober				November					December				Januar ²⁾				
	1. Uge	2. Uge	3. Uge	4. Uge	1. Uge	2. Uge	3. Uge	4. Uge	5. Uge	1. Uge	2. Uge	3. Uge	4. Uge	1. Uge	2. Uge	3. Uge	4. Uge	5. Uge
	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.	Kr.
Kvier og Stude																		
1. Kvalitet	111	113	108	109	57	59	57	59	60	59	105	109	105	60	61	64	108	107
1914	57	59	57	59	60	59	60	59	60	59	105	109	105	60	61	64	108	107
2. —	92	93	89	90	51	49	49	51	51	51	89	92	89	52	54	55	91	91
1914	51	49	49	51	51	49	49	51	51	51	89	92	89	52	54	55	91	91
3. —	81	86	78	80	45	42	42	43	43	43	81	82	81	44	46	46	83	81
1914	45	42	42	43	43	42	42	43	43	43	81	82	81	44	46	46	83	81
Unge Køer																		
1. Kvalitet	111	113	108	109	53	55	54	55	56	55	102	106	102	58	62	62	104	108
1914	53	55	54	55	56	55	54	55	56	55	102	106	102	58	62	62	104	108
2. Kvalitet	92	93	89	90	44	43	42	43	44	43	87	89	87	49	52	52	89	88
1914	44	43	42	43	44	43	42	43	44	43	87	89	87	49	52	52	89	88
Ældre Køer																		
1. Kvalitet	105	108	103	98	48	50	49	53	54	53	93	99	93	56	56	56	95	99
1914	48	50	49	53	54	53	54	53	54	53	93	99	93	56	56	56	95	99
2. —	90	93	88	90	39	41	41	43	44	43	85	89	85	48	48	48	87	89
1914	39	41	41	43	44	43	44	43	44	43	85	89	85	48	48	48	87	89
3. —	73	74	69	72	27	29	29	33	36	36	73	73	73	36	36	36	76	70
1914	27	29	29	33	36	36	36	33	36	36	73	73	73	36	36	36	76	70
Kalve																		
1. Kvalitet	97	98	103	105	56	58	56	63	65	64	108	108	108	67	69	73	106	108
1914	56	58	56	63	65	64	63	65	64	108	108	108	67	69	73	106	108	
2. —	90	91	93	91	41	43	42	49	49	49	96	96	96	51	53	58	93	90
1914	41	43	42	49	49	49	49	49	49	96	96	96	51	53	58	93	90	
3. —	70	74	73	78	34	36	35	40	40	40	82	82	82	42	44	44	80	78
1914	34	36	35	40	40	40	40	40	40	82	82	82	42	44	44	80	78	
Lam																		
1. Kvalitet	110	—	—	—	59	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1914	59	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2. —	103	—	—	—	54	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1914	54	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Tyre pr. 50 kg lev. Vægt																		
1. Kvalitet	58	52	55	54	29	32	31	33	33	33	49	50	49	35	33	34	36	37
1914	29	32	31	33	33	33	33	33	33	33	49	50	49	35	33	34	36	37
2. —	54	26	28	27	26	28	27	29	29	29	46	46	46	30	29	30	31	32
1914	26	28	27	29	29	29	29	29	29	46	46	46	30	29	30	31	32	33
3. —	49	22	24	23	22	24	23	24	24	24	43	43	43	25	24	25	27	28
1914	22	24	23	24	24	24	24	24	24	43	43	43	25	24	25	27	28	29

* betyder, at Noteringen er uforandret.

¹⁾ Paa Grund af manglende Købere kunde Notering ikke ansættes for 1915.

— betyder, at ingen Notering har fundet Sted.

²⁾ 1916 og 1915.

6*

sogene paa en Fragtreduktion for Majs. I denne Sammenhæng skal endnu omtales Kartoffler, der i de tidligere Oversigter har været behandlede under „Landbruget“. Det er alt meddelt, at der gaves Tilladelse til Anvendelse af dem til teknisk Brug. Da Høsten af dem endvidere var betydelig i 1915 (1 073 000 t mod 841 000 t i Gsnt. af 1909—13), opstod naturligt Ønsket om, at der tillodes nogen Udførsel (man overvejede en Export paa 100 000 t). Samtidig ønskedes der ogsaa Tilladelse til Udførsel af Foderroer. Imidlertid frygtede man, at Udførsels-Tilladelse selv for denne lille Mængde Kartoffler skulde medføre en Prisstigning paa Hjemmemarkedet, og da Indførselsforholdene for Foderstoffer jo i det hele var usikre, gaves den ønskede Tilladelse hverken for Kartoffler eller Roer. Derimod fik Norge 5 000 Tons Kartoffler mod at vi til Gengæld fik Sild m. v. ¹⁾).

Angaaende Svineprodukterne er der for denne Periode ikke stort at meddele. Det har som sædvanlig knebet noget med at skaffe Hovedstaden de fornødne Kvanta ²⁾, selv efter at en Del amerikansk Flæsk var kommet i Handelen ³⁾. (Ved Indmin. Bkg. ^{30/11} 1915 føjedes der til Maximalprisen i Bkg. ^{10/9} 1915 den Bestemmelse, at der for røget amerikansk Flæsk maatte tages et Tillæg af 16 Øre pr. kg til de 130 Øre, Maximalprisen udgjorde). Som Følge af denne Knaphed ⁴⁾ tilførtes der Hovedstaden en Del Soflæsk i Stedet for Flæsket af unge Dyr, hvilket fremkaldte Vanskeligheder, da Publikum ikke vilde give samme Pris (Maximalpris) for Soflæsket som for Griseflæsket. Desuden klagedes der stærkt over Knaphed paa Grisehoveder ⁵⁾).

¹⁾ Berl. Tid. ^{28/12} 1915.

²⁾ Saaledes fastsatte Justitsministeriet ^{30/10} 1915 Tilbageholdelsesprocenten for Svinefedt til 40 %.

³⁾ Saaledes meddeles det (Berl. Tid. ^{15/11} 1915), at der i de nærmest foregaaende Uger var trikinundersøgt 25 000 kg amerikansk Flæsk daglig i Hovedstaden, samt (Berl. Tid. ^{30/12} 1915) at der af det i Frihavnen oplagrede amerikanske Flæsk er blevet frigivet 100 Kasser (jfr. 53. Bind, S. 504, Note 3).

⁴⁾ Efter en foreløbig Opgørelse slagtede Andelsslagterierne i 1915: 2 150 000 Svin, mod 2 426 000 i 1914 og 1 970 000 i 1913. Nedgangen i 1915 var saaledes ikke særlig stor.

⁵⁾ For at imødegaa Knapheden paa Hoveder og Bove forbød Indmin. ved Bkg. ^{3/1} 1916 Fremstilling af Sylte m. v. af Svinehoveder samt Anvendelse af Bovene til Rullebove.

Et Forslag fra Forbrugerudvalget om at hjælpe paa Vanskeligheden¹⁾ ved at ophæve Udførselsforbudet for Soflæsk fandt ikke Tilslutning hos Slagterierne. — Det skal i denne Sammenhæng sluttelig anføres, at Andelsslagterierne ^{22/12} 1915 androg Ministeriet om en Forhøjelse af Maximalprisen af 10 Øre pr. kg under Henvisning til de faldende Flæskepriser i Udlandet og de stigende Majspriser. Spørgsmaalet stillede i Bero saalænge Forhandlingerne om en Fragtreduktion for Majsen staar paa.

Under ^{1/10} 1915 tilskrev Københavns Slagterlaug paa ny Regeringen angaaende Udførselsforbud for Kreaturer og Kød, et Spørgsmaal, der havde faaet vidererækkende Betydning ved at de høje Priser lokkede til en ikke ubetydelig Udførsel af drægtige Dyr. Ved to Cirk. af ^{21/10} 1915 anmodede derfor Landbrugsministeriet de ved Exportslagterierne og Udførselstilsynet ansatte Dyrlæger om ugentlig at indsende Meddelelse om, hvor mange Køer og Kvier, der var udførte og hvormange af disse der var drægtige²⁾. Der er dog senere intet yderligere sket i Sagen. Iøvrigt indskrænkedes Udførselen — at dømme efter Tilførselen til Markederne — ret stærkt i de følgende Maaneder. Til Københavns Kvægtorv samt til Odense, Aalborg og Kolding Markeder udgjorde Tilførselen af voksent Kvæg og Kalve nemlig:

	1914	1915	
		i alt	pr. Uge
Oktober.....	35 300	43 500	10 900
November.....	32 500	33 300	8 300
December.....	32 300	24 100	6 000
	1915	1916	
Januar.....	34 000	41 800	8 500

Som det ses af Gennemsnitstallene pr. Uge gik Tilførselerne ret stærkt tilbage i Slutningen af 1915, samtidig

¹⁾ Det meddeles (Politiken ^{30/10} 1916), at der ikke tilføres mere amerikansk Flæsk, da Priserne paa dette er blevne for høje. Samtidig kræver de københavnske Forhandlere en ugentlig Tilførsel fra Slagterierne paa 7 000 Grise (Berl. Tid. ^{1/2} 1916), idet Tilførselen (5 761 Svin i Ugen til 2. Februar) var for lille.

²⁾ Det meddeltes (Politiken ^{8/11} 1915), at i sidste Uge af Oktober var af 2 241 udførte Køer 22 % synlig drægtige.

med at Priserne faldt (jfr. Tabel X). Aarsagen hertil laa i en af Opkøberne dannet Sammenslutning, hvorved de for ikke at byde hinanden op delte Markederne imellem sig, samtidig med at de støttedes ved, at Tilladelse til Transit gennem Tyskland til Østerrig af levende Kvæg i Almindelighed blev forbudt¹⁾, hvorefter særlig Tilladelse gaves Medlemmer af den nævnte Sammenslutning. Der tilstræbtes aabenbart i det hele — ogsaa gennem Oprettelsen af Reichscentraleinkauf i Berlin — et Tryk paa Priserne paa vore Landbrugsprodukter. Imidlertid sprængtes Opkøber-Ringen snart²⁾, formentlig ogsaa paa Grund af Modstand mod Monopolet fra svensk Side i Forbindelse med det indskrænkede Udbud her i Landet, efter at Opkøbet paa Københavns Kvægtorv den ¹⁶/₁₂ havde været næsten indstillet, da de store Firmaer, der i 3 Uger gennem Sammenslutningen helt havde behersket Markedet, afslog at foretage Opkøb. Siden er Forholdene atter faldne i Ro under stigende Tilførsler og stigende Priser.

Endvidere skal omtales Reguleringen af forskellige andre Fødevarer. I første Række staar her Mælkeprodukterne. Da nemlig en meget stærk Efterspørgsel efter Smør sydfra baade havde bragt Priserne op til uhyre Højde (jfr. Tabel IX) og samtidig bragte den normale Fordeling af vor Udførsel til henholdsvis England og Tyskland i Fare, udstedte Justitsministeriet i Samraad med Repræsentanter for Mejerierne, Smørexportører m. fl. den ¹¹/₁₀ 1915 en Bekendtgørelse om, at „Udførselen af Smør, Fløde og Sød-mælk indtil videre kun kunde ske gennem de af Landbrugsministeriet dertil godkendte Exportvirksomheder³⁾ paa de for Udførselen nærmere foreskrevne Vilkaar, saaledes at Hjemmeforbrugets Tarv behørig iagttages“. Ved den ugentlige Notering ¹⁴/₁₀ søgte Grosserernes og Landbrugernes to

¹⁾ Iflg. Berl. Tid. ²/₁₂ 1915 indløb der den 1. December om Aftenen Meddelelse fra Warnemünde om, at levende Kvæg, Kød og Smør til Østerrig ikke videreførendtes, forinden der dersteds foretaa Tilladelse fra Rigskansleren til Videresendelse.

²⁾ Gennemførselen gennem Tyskland til Østerrig var allerede fri den ⁹/₁₂ 1915 (Berl. Tid. ¹⁷/₁₂ 1915).

³⁾ Et „Smørexport-Udvalg“ var nedsat (53. Bind, S. 513) og under dette oprettedes ¹⁵/₁₀ et Kontor, til hvilket alle Henvendelser angaaende Export af Smør, Fløde og Mælk skulde rettes, jfr. ogsaa Justitsmin. Bkg. ¹¹/₁₀ 1915.

Noteringsudvalg at sætte en fælles Notering. Dette lykkedes ikke, hvorefter Noteringen suspenderedes, „da det under de nuværende ekstraordinære Forhold ikke vil være muligt at fastsætte en ensartet Notering for de forskellige Markeder¹⁾, som herfra forsynes“. Der blev derfor efter Samraaad mellem de to Noteringsudvalg fastsat et „Afregningstal“ til Regulering af indenlandske Afregningsforhold. Dette Afregningstal ansattes til 205 Kr. for 50 kg mod 170 Ugen forud — en enorm Stigning, der fremkaldte Overvejelser om Prisregulering. Det officielle Referat²⁾ fra et Møde mellem Regeringen og Producenter og Forhandlere ^{15/10} anfører, at en Forandring i Smørprisen først vil kunne indtræde følgende Noteringsdag, men at en eventuel Fordyrelse m. v. af Mælken vil blive mødt af Regeringsforanstaltninger. Følgende Torsdag faldt „Afregningstallet“ de 35 Kr., det var steget ^{11/10} 1915, og siden har Forholdene atter nærmet sig det normale. — Da ogsaa Priserne paa Ost var stigende, toges det under Overvejelse at forøge den Tilbageholdelsesprocent paa 75 ^{0/0}, der var fortsat ved Justitsmin. Bkg. ^{25/8} 1915, og ved en ny Bkg. af ^{1/11} 1915 bestemtes det, at kun 15 ^{0/0} af den samlede Produktion maatte udføres, og at det kun maatte være Ost med mindst 20 ^{0/0} Sødmælksindhold (altsaa de federe og dyrere Oste), der maatte udføres. Ligesom for Smørrets og Sødmælksens Vedkommende skulde Udførselen alene finde Sted gennem de af Landbrugsministeriet autoriserede³⁾ Exportører. I Forbindelse hermed udstedte Justitsmin. ^{22/11} 1915 Bkg. om, at Udførselsforbudet af ^{11/10} 1915 for Sødmælk udvidedes til at gælde al Mælk. Til Hindring af Stigningen i Priserne paa de af den store Befolkning købte billigere Skummetmælks Oste var der altsaa nu Udførselsforbud baade for disse Oste og for Skummetmælken. Den tidligere (53. Aarg., S. 507) omtalte Plan om en Mælkecentral i Kjøbenhavn, hvorfra Andelsmejeriernes Mælk skulde fordeles til Detailhandlerne, er bl. a. paa Grund af de høje

¹⁾ Berl. Tid. ^{15/10} 1915.

²⁾ Berl. Tid. ^{16/10} 1915.

³⁾ Ligesom ved Smørudførselen nedsattes et „Oste-Exportudvalg“ (Berl. Tid. ^{13/11} 1915), der udøver Kontrollen. Kontorforretningerne er henlagte til Kontoret for Mejeri-Statistik.

Tabel XI. Detailpriserne for nogle vigtigere Varer.
(Efter Stat. Efterretninger).

Hovedstaden (Detailpris i Øre)	En- hed	Juli 1914	Oktb. 1915	Nov. 1915	Dec. 1915	Jan. 1916
Rugbrød, ublandet Rug	4 kg	60	93	89	89	89
Sigtebrød	kg	26	39	39	39	39
Franskbrod	—	35	46	46	46	46
Flormel, bedste danske	—	—	37	36	36	37
Byggryn, danske	—	27	43	42	42	43
Havregryn, danske, i Pakker...	—	38	68	67	71	73
Boghvedegryn	—	42	83	90	92	—
Semoulegryn	—	38	52	52	52	52
Kartoffelmel	—	—	72	72	72	71
Risengryn, ord., hele Ris	—	64	59	59	59	61
Rismel	—	—	50	50	50	50
Sagogryn, Tapioca, alm.	—	40	60	60	60	61
Flækkeærter	—	—	83	83	82	81
Hugget Melis Nr. 1	—	44	47	47	47	47
Farin, lyst, Nr. 1	—	34	36	36	36	36
Kaffe, Santosblanding (billigste).	—	230	227	225	226	225
The, alm. Kongo (billigst)	—	400	422	427	433	436
Svedsker med Sten	—	103	130	129	132	140
Hvidtøl, prima	¹ / ₁ Fl.	11	10 ¹)	10	10	10
Bajersk Øl	¹ / ₂ Fl.	13	13	13	13	13
Smør, lurmærket, højeste Pris..	kg	237	352	362	362	295
Margarine (animalsk), højeste Pris	—	142	170	170	170	170
Vegetabilmargarine	—	122	144	144	144	144
Ost, skummetælks, højeste Pris	—	—	123	130	126	134
Æg, nylagte, danske (16 lbs) ..	Snes	145	301	290	363	366
Sød Mælk	Liter	19	24	24	24	24
Oksekød (Forkød), højst	kg	120	201	213	211	208
Kalvekød (Forkød), højst	—	150	201	215	208	204
Hestekød, højst	—	—	178	185	184	187
Fersk Svinebov	—	115	120	120	120	120
Mørbrad	—	215	270	253	269	280
Røget, benløs Skinke	—	205	232	233	234	234
Svinelever	—	—	90	90	90	90
Svinefedt, krydret dansk	—	130	199	200	200	200
Ferske Sild, middelstore	Snes	113	113	101	142	144
Torsk, middelstore	kg	—	75	73	85	95
Rødspætter, middelstore	—	145	144	143	138	171
Klipfisk, afnakket, Nr. 1	—	75	115	119	122	122
Hvidkaal, middelstort Hoved ..	Snes	—	18	24	25	26
Gulerødder	kg	—	14	14	14	14
Kartofler i mindre Partier	—	—	10	9	10	10
Køkkensalt, alm.	—	10	11	11	11	11
Brun Sæbe, prima	—	—	44	48	49	49
Petroleum, Water White	Liter	18	20	20	20	20
Skotske Nøddekul	hl	180	324	315	330	351
Knuste Gasværkskoks	—	135	275	275	275	275

¹) Nr. 1 for denne og følgende Priser. Anm. Møbler er forhøjet
20 % siden Krigens Udbrud (Berl. Tid. ¹³/₂ 1916).

Smørpriser hidtil ikke bragt til Udførelse. Iøvrigt er de ubemidlede Forsyning med Mælk som omtalt S. 64 et af de første Spørgsmaal, der er bragt til Løsning i Forbindelse med Loven om Dyrtidshjælp. — Udførselsforbudet for Sukker bragte Sukkerfabrikken „Vestsjælland“, der var anlagt med Export af Raasukkeret for Øje, i betydelige Vanskeligheder. En Forhandling med „De danske Sukkerfabrikker“, der omslutter samtlige Landets øvrige Fabriker, om Overtagelse af „Vestsjællands“ Produktion, førte ikke til noget Resultat, da De danske Sukkerfabrikker ikke vilde gaa ind paa den af „Vestsjælland“ stillede Fordring om, at det solgte Sukker i Tilfælde af Export skulde „tilbageleveres, saaledes at „Vestsjælland“ blev sat i Stand til forud for De danske Sukkerfabrikker at kunne¹⁾ udnytte en eventuel Exportmulighed“. Der er ikke hidtil givet nogen Exporttilladelse, da der er Brug for det forhaandenværende Sukker. — Overvejelserne om Hvidkaalen har endnu ikke ført til noget Udførselsforbud, hvorimod der stilledes i Udsigt, at et saadant Forbud vilde komme, hvis Hjemmemarkedet ikke forsynedes i fornødent Omfang og til rimelig Pris²⁾. For bedre at kunne kontrollere Prisen solgtes Kaalen fra $\frac{5}{2}$ 1916 paa Kjøbenhavns Torv ikke mere pr. Stk., men efter Vægt. — I Prisreguleringskommissionen har man endvidere overvejet Udførselsforbud for Fjerkræ, Priserne paa Fisk m. v., uden at dog disse forskellige Overvejelser har affødt positive Indgreb.

Priserne paa Huder og Skind har i den her behandlede Periode for Standardvaren: Kohuden været i svag Nedgang og for de øvrige i nedenstaaende Oversigt anførte Varer svinget lidt (anført efter Ugeskrift for Landmænd).

De langvarige Forhandlinger angaaende Udførselstilladelse for en Del af de her i Landet opsamlede Hudelagre i Forbindelse med en Fixering af Fodtøjspriserne blev ved Udgangen af Oktober bragt til Afslutning³⁾ med det Resultat, at der gaves Udførselstilladelse for $\frac{2}{3}$ af de oplagrede Mængder, Mellemhuder, der egnede sig mindre godt til Skotøj. Der fastsattes derefter en Gennemsnitspris (1,20

¹⁾ Berl. Tid. 17/12 1915.

²⁾ Berl. Tid. 21/10 1915.

³⁾ Berl. Tid. 20/10 1915.

	²² / ₇ 1914	³⁰ / ₃ 1915	¹ / ₁₁ 1915	² / ₁₂ 1915	⁶ / ₁ 1916	³ / ₂ 1916
Ved Th. Hansens Eftfl., Slagelse:						
Kohuder med Horn Øre pr. kg	94	155	130	130	124	124
Fede- / 4—8 kg —	126	280	116	146	160	160
skind / 8—11 . —	120	180	140	140	150	150
/ 11—14 . —	110	130	130	130	130	130
Spædekølveskind Kr. pr. Stk.	4,00	12,00	6,50	6,50	6,50	6,50
Ved M. J. Ballins Sønner, Vejle:						
Røde jyske Spædes. Kr. pr. Stk.	—	10,00	6,75	6,75	6,50	6,75
Brøgede — — —	—	5,50	4,50	5,50	5,50	5,50

Kr. pr. kg), til hvilken de lettere og sværere Huder skulde leveres Garveindustrien, der saa til Gengæld forpligtede sig til indtil ¹/₃ 1916 at levere Fodtøjsfabrikanterne Læderet til en paa dette Grundlag beregnet Pris, og Fabrikanterne skulde da indtil samme Tidspunkt forpligte sig til ikke at forhøje Priserne paa de mest gængse Sorter Fodtøj.

Angaaende de almindelige Prisregulerings- og Dyrtidsforanstaltninger skal det sluttelig anføres, at Overvejelserne herom resulterede i det Forslag, der blev til den ovenfor S. 62 omtalte Lov af ²²/₁₂ 1916 om kommunale Foranstaltninger i Anledning af Dyrtiden m. v. Efter at det i 53. Bind S. 511 omtalte almindelige Møde om de herhenhørende Spørgsmaal havde fundet Sted ⁸/₁₀ 1915, samlede Indenrigsminister Rode ¹⁰/₁₀ 1915 Landets Amtmænd til Forhandling om Dyrtidsforanstaltninger¹⁾. Ved disse Møder synes Planer om Stats- og Kommunaludsalg at have været fremme, men Handelsforeninger o. l. protesterede herimod. I Loven om Dyrtidsforanstaltninger indgaar da heller ikke slige Udsalg, idet Lovens Hovedprincip er — med Bibeholdelse af de gældende Maximalpriser — gennem et kombineret Stats- og Kommunetilskud at sætte

¹⁾ I Tilslutning hertil udsendte Indm. et Cirk. af ⁶/₁₁ 1915, hvori præciseredes forskellige Opgaver, der i Anledning af Dyrtiden burde søges løst, og hvori Amtmændene anmodedes om at samle Amtets Prisreguleringskommissioner til Forhandling om disse Spørgsmaal, hvorved det bl. a. skulde kunne naaes, at Detailpriserne nivelleredes indenfor Amtet, at Erfaringer der var gjort et Sted kunde komme andre til gode.

de ubemidlede Befolkningslag i Stand til at skaffe sig de væsentligste Livsforødenheder ad vanlig Vej til reducerede Priser (jfr. i det hele Referatet af Loven ovenfor S. 62 ff.). — Det skal endnu i denne Sammenhæng anføres, at under ¹⁸ i 1916 udtraadte Husmandsrepræsentanterne af Landbrugsraadet, idet de ikke mente at kunne være tjente med at være repræsenterede gennem Raadet¹⁾.

Endelig skal der for Detailprisernes Vedkommende henvises til Tabel XI. Til Belysning af den Omlægning af Forbruget, Dyrtiden maatte antages at have ført med sig, foranstaltede Det statistiske Departement i Oktober 1915 en Husholdningsstatistik²⁾ for de mindre bemidlede Samfundsklasser. Undersøgelsen strakte sig over 2 Uger, og der konstateredes en stærk Bortvandring fra Forbruget af Kød, Smør osv. over mod de billigere Fødevarer: Brød, Margarine m. v. Fødeprisniveauet beregnedes til at være steget 30 à 35 % siden Krigens Udbrud, og Priserne har, som det ses af Tabel XI, med enkelte Undtagelser været i videre, om end langsom Stigning, siden.

Landbruget.

Nogen almindelig Opgørelse over Landbrugets Omsætning i 1915 foreligger endnu ikke. Derimod meddeles i Andelsbladet 1916, Nr. 1, en Oversigt over Andelsforetagendernes Virksomhed i det forløbne Aar, hvoraf følgende Hovedtal skal meddeles:

	Omsætningen i Mill. Kr.	
	1914	1915
Landbrugets Indkøbsforeninger	48.2	80.0
Andelsmejerier	290.0	310.0
Andelsslagterier	157.4	186.4
Ægexporten	8.1	8.0

Som det vil ses, viser disse Tal en ikke ringe Opgang, uden at det dog, før Kendskab erholdes til de omsatte Mængder, er muligt ret at vurdere Tallenes Betydning.

¹⁾ Berl. Tid. ²²/₁ 1916.

²⁾ Jfr. Statistiske Eiterretn., 1915, Nr. 24.

Medens der med Hensyn til en Række Landbrugsprodukter iøvrigt henvises til Afsnittet: Prisregulering og Priser, skal endnu her følgende Forhold omtales: Overvejelserne i Spørgsmaalet angaaende en begrænset Udførsel af Heste afgjordes ^{30/10} 1915 derhen, at der tillodes Udførsel af 10 000 Valiakker, som væsentlig skulde købes af Tyskland og for hvilke vi til Gengæld skulde have forskellige Kemikalier o. a. Varer, der her var Brug for¹⁾. Udførselen skulde foregaa gennem Landboforeningerne, og et forholdsmaessigt Antal fordeltes paa de enkelte Landsdele og derefter videre paa de lokale Landboforeninger. Gennem Ansøgninger til disse skulde Hesteejerne erhverve Tilladelse til at fremstille deres Dyr paa de Salgsskuer, der afholdtes rundt i Landet. Mellemlhandlere skulde være udelukkede, for at hele Fortjenesten kunde tilfalde Landbruget. En Kommission fra „Deutscher Bund der Landwirte“ paabegyndte Opkøbene i Nyborg ^{8/12} 1915. Kommissionen synes at have set sig nøje for og neppe betalt saa høje Priser som ventet, hvorved der opstod nogen Misfornøjelse. Salgene skrider iøvrigt frem. — Endvidere har Spørgsmaalet om Kunstgødningen været til Behandling gennem hele den her omtalte Periode. Da „Det danske Gødningskompagni“ i November 1915 forlangte Kontrakterne med Forbrugerne fornyede paa 5 Aar, henvendte „De samvirkende Landboforeninger“ sig til Indenrigsministeriet med Anmodning om, at det maatte blive undersøgt om Kompagniet, der faktisk var uden Konkurrence her i Landet, i det hele holdt Priserne for højt²⁾. Ministeriet henviste Sagen til Prisreguleringskommissionen, hvor et Udvalg har behandlet den. Ligesom Tilfældet var med Hensyn til Foderstofferne (jfr. ovenfor S. 81) forlangte Ministeriet i Bkg. ^{18/12} 1915 Kontrakter m. m. vedrørende Chile-Salpeter indsendte, hvorefter de iflg. disse Dokumenter indkøbte Varer ikke maatte sælges til Udlandet m. v. — Med Hensyn til de fremmede Landbrugsarbejdere skal det meddeles, at der forment-

¹⁾ Berl. Tid. ^{30/10} 1915.

²⁾ Samtidig arbejdedes der paa en betydelig Udvidelse af „Dansk Andels-Gødningsforretning“ til Optagelse af Konkurrencen med Kompagniet, der iøvrigt udsendte en Imødegaaelse af de Angreb, det havde været Genstand for (se f. Eks. „Vort Landbrug“ 1916, Nr. 2).

lig er blevet ca. 5000 her i Landet Vinteren over¹⁾, men at det endnu ikke kan siges, om de i det normale Antal manglende 6—7000 kan komme i Foraaret²⁾. — Endelig skal det omtales, at Landarbejderforbundet i November 1915³⁾ til samtlige Landboforeninger indgav et Andragende om Lønforhøjelse under Hensyn til den af Krigen skabte Dyrtid. Den ønskede Forhøjelse androg mindst 50 Øre daglig til gifte Landarbejdere. Andragendet er saa vidt vides mødt med Velvilje⁴⁾.

Haandværk og Industri samt Arbejdsmarkedet.

Som det fremgaar af Tabel XII var Arbejdsløsheden ved den senest foreliggende Opgørelse for November betydeligt under den tilsvarende Maaned i 1914 og ved Sammenligning med Tabellen i 53. Bind, S. 114 vil det yderligere ses, at i 1915 var Arbejdsløsheden i Bygnings- og Møbelindustrien noget lavere end i November 1913, for Arbejds mændene en Del højere, men for Fabrikagerne betydeligt lavere end i 1913. Den Højkonjunktur, Krigen har ført ind over de neutrale Lande, har da blandt meget andet ogsaa bragt rigelig Beskæftigelse til Industrien⁵⁾ og rigelig Fortjeneste. De Regnskaber, Aktieselskaberne i disse Uger udsender, vidner med al Tydelighed herom. Dette betyder dog ikke, at der ikke har været betydelige Vanskeligheder at overvinde, først og fremmest med Hensyn til den fornødne Tilførsel af Raastoffer,

¹⁾ Politiken ^{31/1} 1916.

²⁾ Jfr. Højægermester Tesdorps Medd. i Berl. Tid. ^{17/2} 1916.

³⁾ Berl. Tid. ^{17/11} 1915.

⁴⁾ Se bl. a. Berl. Tid. ^{26/12} 1915 og Ugeskrift for Landmænd 1915, Nr. 51.

⁵⁾ Jfr. Politikens Interview ^{7/1} 1916 med Smede- og Maskinarbejderforbundets Formand, Hr. I. A. Hansen, der af Hensyn til at vor egen Jernindustri kan beskæftige al den Arbejdskraft, der kan skaffes, iraraader at efterkomme de Tilbud om Ansættelser, der fremsættes fra tysk Side.

Tabel XII. Arbejdsløsheden blandt de organiserede Arbejdere.

		September		Oktober		November	
		Antal Medl.	Arbøsheds %	Antal Medl.	Arbøsheds %	Antal Medl.	Arbøsheds %
Bygnings- og Møbel-industri.....	1915	25 958	3.5	25 782	4.7	25 996	13.5
	1914	23 088	11.0	23 088	13.0	23 088	26.1
Arbejds mænd.....	1915	32 555	6.0	30 571	7.0	31 373	12.5
	1914	40 700	14.0	40 700	14.5	40 700	13.0
Fabrikfag m. v.....	1915	72 979	2.5	73 168	2.5	73 975	2.7
	1914	63 897	8.0	63 897	6.1	63 897	4.7
Tilsammen...	1915	131 492	3.0	129 521	4.0	131 344	7.2
	1914	127 685	10.1	127 685	10.2	127 685	11.5

der nærmere skal blive omtalt i det følgende Afsnit om „Handel og Samfærdsel“, og hvor Industriraadet i Forbindelse med Grosserer-Societetets Komité har udfoldet betydelige Anstrengelser. Det kan i denne Sammenhæng endvidere nævnes, at ved Myndighedernes Indgriben annulleredes i Januar Maaned de tyske Kontrakter om Levering af Jern samtidig med at Priserne forhøjedes med 30 à 40 %; Priserne for tyske Farvestoffer forhøjedes samtidig med 400 %. Disse Forholdsregler maa ses i Forbindelse med Bestræbelserne for at bedre den tyske Handelsbalance og derigennem hæve Markkursen. Men Hovedvanskelighederne stammer naturligvis vestfra, ikke blot med Hensyn til de Varer, England direkte leverer, men ogsaa paa Grund af den Kontrol, England fører med vore oversøiske Tilførsler.

Arbejds markedet har været præget af den Omstændighed, at af de 700 gældende Arbejderoverenskomster udløber de 600 i Tiden mellem 1. Januar og 1. Maj 1916. Efter at der allerede i Oktober var vekslet Skrivelser af mere principiel og indledende Art mellem de to Hovedorganisationer¹⁾, afholdtes der ^{2/11} 1915 et Fællesmøde mel-

¹⁾ Der skal ikke her — saa meget mere som Situationen endnu ikke kan overses — gives nogen detaillert Fremstilling af Forhandlingernes Gang. Læsere maa søge Oplysning herom i det af Dansk

Tabel XII. Arbejdsløsheden i enkelte Fag.

	Talte Med- lemmer		Arbejdsløshedsprocent			
	30 11 1915	30 11 1915	29 5 1915	20 3 1915	24 10 1914	22 8 1914
Bageri- og Konditorarb.	2 812	7,3	6,3	9,6	9,0	11,8
Bryggeriarbejdere	3 971	1,6	0,2	1,9	1,4	2,9
Slagteriarbejdere	3 356	2,1	3,2	4,2	0,7	3,8
Tobaksarbejdere	6 361	1,4	1,6	2,7	10,1	9,9
Tekstilarbejdere	6 503	2,9	1,3	1,7	8,6	12,9
Skrædere	4 997	4,1	1,8	2,9	4,2	15,9
Skotojsarbejdere	3 176	4,0	2,2	1,9	1,6	3,2
Murere	6 311	13,9	6,1	59,4	14,4	4,9
Hustømrere	4 864	10,2	2,1	33,8	13,2	2,8
Snedkere	7 088	7,1	9,8	22,8	14,6	13,5
Malere	4 247	31,6	0,4	38,5	9,1	20,0
Sadelmagere og Tapets.	1 348	3,2	1,5	0,7	6,5	19,2
Træindustriarbejdere	2 736	3,3	2,6	8,6	8,4	10,1
Blikkenslagere	1 169	3,1	3,4	16,6	3,9	4,6
Smede og Maskinarbejd.	14 106	2,2	1,6	1,9	5,1	5,9
Formere	1 450	1,7	3,9	5,7	9,2	13,5
Elektrikere	1 585	2,3	9,5	10,8	0,5	7,3
Papirindustriarbejdere	1 189	0,3	0,2	0,6	1,6	2,2
Bogbindere	1 247	1,5	6,7	7,8	24,9	34,2
Typografer	4 048	3,1	7,1	7,9	10,9	13,4
Sømænd	—	—	—	—	0,6	10,9
Søfyrhødere	2 200	0,6	0,9	0,9	0,9	9,4
Jord- og Betonarbejdere	3 200	25,9	5,7	38,9	21,9	4,0
Fabrikarbejdere	1 300	2,2	2,1	3,1	3,2	2,8
Havnearbejdere	2 208	31,7	29,2	57,6	76,3	73,7

lem Repræsentanter for disse. Paa dette Møde stillede Arbejdsgiverne Forslag om at lade de løbende Overenskomster gælde indtil $1/2$ 1917, imod at der ydedes en Dyrtidshjælp om hvis Form og Størrelse et Udvalg fra Hovedorganisationerne skulde enes og som senere skulde approberes af Fagene. Arbejderne ønskede ikke denne summariske Be-

Arbejdsgiver- og Mesterforening udgivne: Arbejdsgiveren og i det af De samvirkende Fagforbund udgivne: Arbejderen.

handling, hvorfor de forkastede Forslaget og stillede et andet, hvorefter de enkelte Fag, hvori Overenskomster udløb, hver for sig skulde søge at naa til Enighed om ny Overenskomster. Dette Forslag forkastede Arbejdsgiverne. Imidlertid begyndtes der rundt om i Fagene saadanne Forhandlinger, hvoraaf adskillige førte til Resultat, medens andre strandede, hvorefter Arbejderne udstedte Strejkevarsel; Arbejdsgiverforeningen henstillede i Skrivelse af ¹⁸/₁ 1916 til De samv. Fagforbund at tage disse Strejkevarsler tilbage, hvilket Fagforbundene i en Svarskrivelse Dagen derpaa erklærede ikke at kunne imødekomme, da det „kun vil betyde, at Arbejdsgiverorganisationerne yderligere ville kunne trække Forhandlingerne i Langdrag“. Derefter udsendte Arbejdsgiverforeningen den ²⁷/₁ 1916 Lock-out-Varsel. Samme Dag greb Forligsmanden i Arbejdsstridigheder ind og indbød Repræsentanter for de to Hovedorganisationer til et Møde den ²⁸/₁ 1916. En Række Møder afholdtes under Forligsmandens Forsæde, og der opnaaedes ved hans Mæglingsforslag Overenskomster i adskillige betydende Fag. Arbejdsgivernes andet Lock-out-Varsel af ⁷/₂ til ¹⁶/₂ 1916 blev ⁷/₂ paa Forligsmandens Henstilling udsat en Uge.

Handel (herunder Udførselsforbud) samt Samfærdsel.

Der er i den her behandlede Periode udstedt følgende nye Udførselsforbud:

- Udførsel af Smør, Fløde og Sødmælk (ved Bkg. ²²/₁₁ 1915: al Mælk) kan fremtidig kun ske gennem de af Landbrugsministeriet godkendte Exportvirksomheder ¹¹/₁₀ 1915.
- Alle Slags Sæber ²⁰/₁₀ 1915.
- Hjulsæt til normalsporede Baner ²⁰/₁₀ 1915.
- Ost ⁴/₁₁ 1915. Der meddeles dog de osteproducerende Mejerier staaende Dispensation til at udføre 15 % af deres Produktion, idet der dog ikke maa finde Udførsel Sted af Ost med et Sødmælksindhold paa under 20 % (jfr. ogsaa Bkg. ²⁵/₈ 1915).
- Kork, Korkvarer og Korkaffald ⁴/₁₁ 1915.
- Stearinlys og Cresolpræparater ¹²/₁₁ 1915.
- Alle Slags Bomuldsvarer ²²/₁₁ 1915.
- Kasein i tørret Tilstand ²²/₁₁ 1915.
- Alle Fedtsyrer ¹⁸/₁₂ 1915.
- Gammelt Papir (Papiraffald) ²³/₁₂ 1915.

Linnede Klude af Hamp og Hør og Blanding af Hør og Bomuldsgarn ¹⁹/₁ 1916.

Tomme Smørfustager af Bog og færdige og ufærdige Staver og Bunde af Bog til Smørfustager ¹⁹/₁ 1916.

Frø, nemlig Bedefrø (herunder Runkelroefrø, Rødbedefrø og Sukkerroefrø), Kaalroefrø, Turnipsfrø, al Slags Kaalfrø, al Slags Sennepsfrø, Rapsfrø, Cikoriefrø, Spergelfrø ²¹/₁ 1916. — Uanset Forbudet vil Kaalfrø kunne udføres her fra Landet, naar Forsendelsen foregaar paa en af Landbrugsministeriet nærmere godkendt Maade, jfr. Landbrugsmin. Bkg. ²¹/₁ 1916.

Tagpap, Gulvpap og Raapap til Fremstilling heraf ¹⁴/₂ 1916.

I Forbindelse med Udførselsforbudene skal nævnes Indenm. Bkg. af ²³/₁₂ 1915 om Forbud mod visse langvarig Kontrakter¹⁾. Iflg. denne Bekendtgørelse maa Kontrakter sædvanlig ikke sluttes paa længere Tid end 1 Aar. Hensigten var at forhindre, at Sælgerne benyttede de nuværende vanskelige Handelstilstande til at bringe Forbrugerne i et varigt Afhængighedsforhold til dem.

Loven om Betalingshenstand med Pantegæld forlængedes ved Lov ¹/₁₂ 1915 indtil ³¹/₁₂ 1916. I Henhold til den bestaaende Lov var der indtil ¹/₁₁ 1915 indkommet 7 Andragender om Dispensation, men intet af disse har Ministeren fundet Anledning til at bevilge.

Den ²¹/₁₀ 1915 rejste Formændene for Grosserer-Societetets Komité og for Industriraadet, D'hr. Bankdirektør C. C. Clausen og Ingeniør Alex. Foss til London. Hensigten var at søge en Ordning med England for vore Tilførsler af færdige Varer og industrielle Raastoffer m. v. Efter en Maanedes Fravær vendte de to Herrer tilbage, og der udsendtes²⁾ en Redegørelse for de af Forhandlingerne opnaaede Resultater. Der var den ¹⁹/₁₁ 1915 undertegnet en Overenskomst³⁾ mellem den engelske Regering og de to danske Organisationer, hvorefter det var disse og ikke mere den enkelte Importør, der overtog Garantien for og

¹⁾ Fra dette Forbud undtages (jfr. Statstidende ²⁸/₁ 1916) Dyrkningskontrakter, der oprettes mellem Frøhandlere og Frøavlere, og som udelukkende angaar Avl af Frø til Besaaning af Udlægsmarkerne (Græsfrø, Kløverfrø o. l.) samt af Rodfrugtfø.

²⁾ Berl. Tid. ²⁵/₁₁ 1915.

³⁾ En Redegørelse for Overenskomstens Indhold findes i Berl. Tid. ¹⁴/₁₂ 1915.

Kontrollen¹⁾ med, at de Betingelser, paa hvilke England tillod Udførselen af Varer eller Gennemførselen gennem Blokaden, blev overholdte. Samtidig sikredes Telegramudvekslingen via England, forsaavidt den gik gennem de to Organisationer, Oprindelsescertifikater kunde udstedes paa lempeligere Vis, naar det skete gennem Organisationerne, visse Krav om Garantier fra Rederierne eller i Betalingsforhold kunde erstattes med Organisationernes Garanti eller bortfaldt m. v. Overenskomstens Hovedregel gik iøvrigt ud paa, at de importerede Varer skulde forblive i Danmark og ikke i nogen som helst Form genudføres, undtagen til England og dets Allierede samt til visse neutrale Lande. Genudførselen til Sverige og Norge tillodes for en Række nærmere angivne Varer og i visse bestemte Mængder pr. Kvartal. Til Gengæld for disse Restriktioner skulde Danmark altsaa have sit Behov dækket af de Varer, der i denne Sammenhæng kunde komme i Betragtning. Denne Overenskomst kom nu i den nærmest følgende Tid til at spille en stor Rolle i indre engelsk Politik, idet Regeringen blev angrebet for ikke tilstrækkelig strengt at opretholde Blokaden mod Tyskland, saaledes at store Mængder af Varer gennem de neutrale Lande skulde naa dette Land. Bl. a. paastodes den dansk-engelske Overenskomst at aabne Mulighederne herfor. Som Støtte ved disse Angreb (der ledes af Morning-Post og Daily Mail) anvendtes forskellig urigtig eller misforstaaet Statistik, som det engelske Pressebureau imødegik meget kraftigt²⁾, ligesom den engelske Udenrigsminister i Underhuset ^{26/1} 1916 holdt en stor Tale³⁾, hvori han hævdede Urigtigheden af de fremsatte Paastande. En Del af Misforstaaelserne har stadig ligget deri, at da Tilførselen fra eller over Tyskland var afskaaret, maatte naturligvis Tilførslerne andre Steder fra vokse for at det normale Forbrug kunde dækkes. Men denne Tilvækst er saa

¹⁾ De Erklæringer, Importørerne maa underskrive for at opnaa de to Organisationers Bistand, giver Ret til en indgaaende Kontrol med Bøger, Lagre osv. Desuden forpligter de sig til ved Brud at betale en Bøde paa 10 000 Kr. samt det dobbelte af de omhandlede Varers Værdi i det europæiske Marked, hvor Prisen er højest. Der nedsattes et Voldgiftsnævn til at dømme i saadanne Sager.

²⁾ Berl. Tid. ^{26/1} 1916.

³⁾ Politiken ^{28/1} 1916.

blevet tydet som Bevis paa, at der fandt Genudførsel Sted. Den i England rejste Kritik har utvivlsomt bidraget til en skærpet Kontrol med Tilførslerne¹⁾, og Overenskomsten har ikke kunnet hindre, at f. Eks. Pakkeposten paa de danske Amerikabaade er bleven beslaglagt, en Foranstaltning, Sverige²⁾ har besvaret ved at beslaglægge den engelske Pakkepost, der transiteredes til Rusland. Saadanne Modforanstaltninger er ikke trufne fra dansk Side, og da der trods Overenskomsten stadig var betydelige Vanskeligheder for Tilførslerne, rejste Ingeniør Foss paany til London ⁹/₂ 1916 for at søge gennem Forhandling at opnaa gunstigere Forhold. Det har været meddelt³⁾, at der i Kjøbenhavn forhandlede om Afslutning af en lignende Overenskomst mellem Frankrig og Danmark. Ogsaa for Tysklands Vedkommende bistaar Grosserer-Societetets Komité ved Indførsel fra dette Land, idet Komitéen viser Erklæringer, der skal bruges ved Ansøgninger om Udførselstilladelse⁴⁾.

Den danske Skibsfart har i den her behandlede Periode ikke lidt store Tab, saaledes som det fremgaar af nedenstaaende Oversigt over de to Søkrigsforsikrings-Institutters Virksomhed:

1 000 Kr.	Krigsforsikringen for			
	Skibe		Varer	
	³¹ / ₁₂ 15	¹² / ₉ 15	³¹ / ₁₂ 15	⁶ / ₁₀ 15
Forsikret Kapital.....	—	1 137 890	—	567 074
Nettopræmie	15 835	9 552	10 006	8 189
Betalte Skader	3 604	3 023	3 616	1 217
Anmeldte Skader (uafgjort) ..	3 200	2 150	4 385	4 410

Det kan i denne Sammenhæng anføres, at Tyskland har erstattet to af de i Nordsøen torpederede danske Skibe (Søborg og Betty) med henholdsvis 552 000 Kr. (Assu-

¹⁾ Det skal dog anføres, at The Economist i sin Leder for ²⁹/₁ 1916 i Tilslutning til Udenrigsministeren vender sig imod dem, der uden Hensyn til de Neutrales Rettigheder og til den Opinion der i neutrale Lande vilde rejse sig, forlanger en Skærpelse af Blokaden mod Tyskland paa de Neutrales Bekostning.

²⁾ Se ogsaa Prof. Fahlbeck: „England och vi“ i Statvetenskaplig Tidsskrift 1916.

³⁾ Berl. Tid. ¹⁰/₂ 1916.

⁴⁾ Jfr. Berl. Tid. ²⁵/₁₀ og ²¹/₁₁ 1915.

rancesum: 391 000 Kr.) og ca. 700 000 Kr. (Assurancesum: 545 000 Kr.)¹⁾. -- Fra Skibssalgforbudet (53. Bd., S. 519) har der været givet Dispensationer paa Betingelse af, at Salgssummen skulde baandlægges til Fornyelse af Materiellet, saaledes at den danske Tonnage i det hele ikke skulde forringes. Og det har været meddelt²⁾, at Dampskibsselskabet Thore vilde anlægge Sag mod Handelsministeriet for at faa en saadan Baandlæggelse omstødt som formentlig ulovlig, idet det er hævdet, at Prisreguleringsloven af 7/8 1914 ikke rettelig her kunde anvendes. Langt større Bevægelse vakte dog det af Indenrigsminister Rode i Folketinget den 17/1 1916 fremsatte Lovforslag om Bidrag af Skibsfarten til Foranstaltninger i Anledning af Dyrtiden. Som det fremgaar af Indenrigsministerens Forelæggelsestale og af Bilagene til Lovforslaget³⁾, var der før dettes Forelæggelse gaaet en Række Forhandlinger mellem Prisreguleringskommissionen og Skibsrederne om en frivillig Overenskomst, hvorved Rederne skulde gaa ind paa at befordre 400 000 t Majs og 1 600 000 t Kul her til Landet fra c. 1/12 1915—31/5 1916 til en Maximalfragt. Disse Forhandlinger strandede imidlertid paa Redernes Modstand⁴⁾, og Regeringen fremsatte da Forslag til Lov om en Afgift af Bruttofragten, saaledes at Afgiften var størst for Skibe, der sejlede fra Udland til Udland og mindst for Skibe i Fart mellem Danmark og Udlandet, idet i Trampfart for de førstnævnte 1/3 af Bruttofragten var afgiftsfri, for de sidstnævnte

¹⁾ Berl. Tid. 8/12 1915.

²⁾ Politiken 30/1 1916.

³⁾ Rigsdagstidende 1915/16, Tillæg A.

⁴⁾ Lange og talrige Indlæg fra Rederi-Synspunkter findes i disse Maa-
neder i Berl. Tid. Diskussionen sluttede med en personlig Me-
ningsudveksling mellem Handelsminister Hassing Jørgensen og Re-
præsentanter for Rederne i Anledning af Ministerens Udtalelser ved
Lovforslagets Iste Behandling; Rederne benyttede disse Udtalelser
til at bebrejde Ministeren, at han ikke tilstrækkelig varetog de øv-
rige Samfund. Ministeren tilbageviste en saadan Fordring som
uberettiget. Paa dette Punkt greb Ingeniør Foss ind i Diskussionen
paa Redernes Side og fik et særligt Tilsvar fra Ministeren. Den
hele Diskussion tydede paa, at Forhandlingerne mellem Ministeren
og Rederne om disse Forhold ikke var forløbne særlig glat (jfr.
Berl. Tid. i Dagene 4/2—10/2 1916).

Tabel XIV. Oversigt over Korn og Kulfragterne efter Dansk Søfartstidende

	Korn fra Havn paa Amerikas Østkyst til skandinavisk Havn	Kul fra engelsk Østkysthavn (Tynen, Blyth) til dansk Havn for Baade c. 1 500—2 000 Tons	forarbejdet Trælast fra Østersøhavn til London
	sh. pr. qr.	sh. pr. Ton	sh. pr. Strd.
August 18...1914	—	9 0 å 10 0	—
September 22 —	—	6 0 å 7 0	32 0 å 35 0
Oktober 6... —	4 0 å 5 0	—	35 0
November 24 —	6 0 å 7 0	9 0 å 10 0	40 0
December 29 —	10 0 å 10 0	C. 14 0	—
Februar 4...1915	14 0	20 0	—
— 25... —	—	21 0	—
Marts 25... —	14 0 å 14 0	16 0 å 17 0	—
April 22... —	9 0 å 10 0	15 0 å 17 0	70 0 å 80 0
Maj 13... —	—	15 0	C. 80 0
Juni 24... —	9 0	15 0 å 16 0	90 0 å 92 0
Juli 22... —	10 0	—	95 0 å 100 0
August 26... —	10 0 å 10 0	15 0	95 0
September 30 —	12 0 å 12 0	12 0 å 13 0	95 0
Oktober 7 . —	13 0 å 13 0	12 0 å 14 0	87 0 å 95 0
— 14 . —	—	15 0	100 0 å 105 0
— 21 . —	12 0	16 0 å 17 0	105 0 å 110 0
— 28 . —	13 0 å 14 0	17 0	120 0 å 125 0
November 4 —	—	—	—
— 11 —	15 0 å 16 0	17 0 å 18 0	120 0 å 135 0
— 18 —	16 0	18 0 å 19 0	120 0
— 25 —	15 å 15 1/2 ¹⁾	18 0 å 19 0	—
December 2 —	16 1/2 å 17	18 1/2	125 0 å 130 0
— 9 —	17 1/2	18 å 19	—
— 16 —	18	19 å 20	110 å 125 1/2
— 23 —	—	20	120
— 30 —	—	—	—
Januar 6...1916	—	19 å 20	—
— 13... —	—	18 1/2 å 19	—
— 20... —	18 1/2 å 19	22 å 23	—
— 27... —	—	20 å 21	—

• betyder, at Noteringen er uforandret.
— betyder, at ingen Notering foreligger.

¹⁾ Kroner her og følgende Noteringer.

$\frac{2}{3}$ og yderligere for Rutebaade $\frac{1}{6}$. Afgiften er derefter 20 % af den afgiftspligtige Bruttofragt. Ministeren anslog, at der i 1915 var indsejlet 350 Mill. Kr. Lovforslaget er i Øjeblikket i Udvalg i Folketinget.

Det skal i dette Afsnit endnu nævnes, at der til Stadighed har hersket en generende Vognmangel paa Statsbanerne, hvortil er kommet Umuligheden af at skaffe de fornødne Presenninger¹⁾, hvorved Varerne beskadiges under Transporten.

Andre Spørgsmaal.

Ved Juletid tilstodes der de til Sikringsstyrken indkaldte den sædvanlige Orlov, idet 15 % af den værnepligtige Styrke kunde faa fri, bortset fra den Orlov, der særlig tilstodes Forretningsfolk i Ugen før Jul. Ligeledes vil der som sædvanlig blive tilstaaet Landmændene en særlig Orlov til Foraarsarbejderne. — Ved Lov $\frac{9}{2}$ 1916 ophæves Værnepligtiges Ret til at begære Udsættelse ved Sessionerne m. v.

Ved Lov af $\frac{22}{12}$ 1915 forlængedes „Krigspresseloven“ (53. Bd., S. 520) til $\frac{1}{8}$ 1916. I den Sag mod „Kristeligt Dagblad“ (ibid., S. 521), hvori Loven var bragt i Anvendelse, frifandtes Bladet²⁾.

Sluttet $\frac{17}{2}$ 1916.

¹⁾ Berl. Tid. $\frac{2}{2}$ 1916.

²⁾ Berl. Tid. $\frac{15}{1}$ 1916.